Ч. 81 (14.330). Львів, нед'ля 12. квітня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 30 сот.

Воскресення.

І книжники і фарисеї
і збаламучена товпа:
„Він поправляв закон Мойсеїв,
зате умер, забувсь, пропав!"

Занесли тіло в скельні зверти
(довкола сторожа і гнів!),
а він — на третій день по смерти —
воскрес і сонцем заяснів!

І розлилась його ідея
цілющою водою в світ.
Поправлений закон Мойсея
до нині, мов скала, стоїть...

Немає смерти для ідеї
ні за три роки, ні за вік,
коли віддасть життя за неї
навіть не бог, а чоловік!

Хоч злющими руками бита,
розпята на хресті провин,
хоч каменем віків прикрита —
встає, воплочується в чин!

Р. Купчинський.

ЗМІСТ:

О. Г. КОСТЕЛЬНИК.

ГОЛГОФТА І ВОСКРЕСЕННЯ.

ХОЧБИ МИ ЩО РОБИЛИ, ТО ТЕРПІННЯ ЗАЛИШАТЬСЯ СКЛАДНИКОМ НАШОГО ЖИТТЯ. ТЕРПІННЯ НАС ПЕРЕСЛІДУЮТЬ, ТЕРПІННЯ ХОЧЕМО ПЕРЕМОГТИ, А РАДОЩІВ ХОЧЕМО СОБІ ЗДОБУТИ. ШЛЯХ НАШОГО ЖИТТЯ, ЯКИЙ БИ ВІН НЕ БУВ, ЦЕ УКЛАД ТЕРПІНЬ І РАДОЩІВ. ЛЮДИ ЙДУТЬ РІЖНИМИ ШЛЯХАМИ ЖИТТЯ: РІЖНИЙ УКЛАД ТЕРПІНЬ І РАДОЩІВ БУВАЄ ДЛЯ НИХ ІДЕАЛОМ. ГРЕЦЬКИЙ СТОІК І ІНДІЙСЬКИЙ ФАКІР ЗМАГАЮТЬСЯ ПЕРЕМОГТИ ЖИТТЄВІ ТЕРПІННЯ НЕГАЦІЄЮ ЖИТТЯ. ЦІЛЬ ЇХ ЖИТТЯ — ГОЛГОФТА З МЕРТВИМ МЕСІЄЮ.

БУВАЄ ІНШИЙ ШЛЯХ ЖИТТЯ — УТЕЧА ПЕРЕД ГОЛГОФТОЮ. ВТІКАЮТЬ ПЕРЕД НЕЮ, А ЗАЄДНО ТЯГНУТЬ ЇЇ ЗА СОБОЮ, ЯК НЕВОЛЬНИК СВОЇ КАЙДАНИ НА НОГАХ.

ГОЛГОФТУ ТРЕБА ПЕРЕЙТИ, ЩОБ ДІЙТИ ДО ВОСКРЕСЕННЯ! ЦЕ ХРИСТОВИЙ ШЛЯХ.

ЯКА ЖАХЛИВА ГОЛГОФТА, КОЛИ БЕРЕМО ЇЇ САМУ ПРО СЕБЕ, ЯК КІНЕЦЬ ЖИТТЯ! ТАКУ ГОЛГОФТУ МАВ НА ДУМЦІ АП. ПАВЛО, КОЛИ ПИСАВ: „ЯКЩО МИ ТІЛЬКИ В ЦЬОМУ ЖИТТІ НАДІЄМОСЯ НА ХРИСТА, ТО МИ НАЙНЕЩАСЛИВІЩІ З УСІХ ЛЮДЕЙ". АЛЕ ЯКА ГОЛГОФТА ВЕЛИЧНЯ, КОЛИ БЕРЕМО ЇЇ У ЗВЯЗКУ З ВОСКРЕСЕННЯМ, ЯК СТУПНІ, ЩО ВЕДУТЬ ДО ПОВНОЇ ПЕРЕМОГИ ТЕРПІННЯ, ДО ТРІЮМФУ ЖИТТЯ НАД СМЕРТЮ!

ВИКРЕСЛІТЬ З ХРИСТОВОГО ЖИТТЯ ГОЛГОФТУ, ТО ВИКРЕСЛИТЕ З НЬОГО САМЕ СЕРЦЕ, ЩО Є МОТОРОМ ЦІЛОГО ОРГАНІЗМУ. ВИКРЕСЛІТЬ З ІЛІЯДИ ЧИ ОДИСЕЇ ВСІ ТЕРПІННЯ ТА ЗМАГАННЯ, ТО ЩО З НИХ ЛИШИТЬСЯ?

НАРІД, ЩО ПЕРЕХОДИТЬ ГОЛГОФТУ, ПОВИНЕН ЗАЄДНО ПАМЯТАТИ, ЩО САМЕ ТУТ І ТЕПЕР ВИРІШУЄТЬСЯ ДОЛЯ ЙОГО ВОСКРЕСЕННЯ. ХТО ВТІКАЄ ВІД ГОЛГОФТИ, ВТІКАЄ ВІД ВОСКРЕСЕННЯ, А ГОЛГОФТУ ЗАЄДНО ТЯГНУТИМЕ ЗА СОБОЮ.

НЕСЛАВНО ПЕРЕБУТА ГОЛГОФТА — НЕСЛАВНЕ ВОСКРЕСЕННЯ.

А ХТО ПЕРЕБУДЕ ГОЛГОФТУ, ЯК ХРИСТОС, ТОЙ І ВОСКРЕСНЕ, ЯК ХРИСТОС.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВАСИЛЬ МУДРИЙ.

Досвіди і спостереження.

Львів, 8. квітня 1936.

I.

Ледви десять днів минуло від закінчення першої буджетової сесії нових законодатних палат у Польщі. Тому в усіх ще свіжі спомини про цю сесію. Я бажав би з нагоди Великодня присвятити цій минулій сесії дещо уваги, зокрема насвітлити діяльність Української Парляментарної Репрезентації.

Обі палати покликані до життя на основі нової конституції і нової виборчої ординації. Виборча ординація, проти якої ми мали багато застережень в попередньому соймі, створила дуже поважні труднощі для нас. Як новий конституційний закон так виборча ординація, що змагали до повного переустрою польської держави, були безпосереднім товчком до того, що ми вважали за доцільне саме при нагоді внутрішнього переустрою Польщі зревідувати нашу дотеперішню політику й визнали за потрібне наставити її на зовсім інші рейки у наших таки національних інтересах.

На одне з передових гасел нашої політики в Польщі поставили ми справу нормалізації польсько-українських відносин. Зробили ми це передовсім з мотивів внутрішньої нашої потреби, але не поминули при вирішуванні тієї важної і далекосяглої справи також мотивів міжнародного характеру і що найважніше, — мотивів всеукраїнської національної рації. Ясно, що про нормалізацію польсько-українських взаємин не можна нічого вирішувати односторонньо. Бо в такому випадку всі наші й найкращі рішення могли бути в практичному житті нереальні. І тому ми справу нормалізації польсько-українських відносин поставили в площину контакту з польськими найвідповідальнішими чинниками. Ці чинники теж бажали тієї нормалізації і під таким гаслом пішли наші розмови з тими чинниками. В основу розмов у справі нормалізації відносин лягла не тільки конституційна, але й фактична гарантія повного права українського народу в Польщі на всесторонній національний розвиток. Конкретно український нарід, як суцільний національний організм, має право і змогу боротися за свої максимальні постуляти в Польщі з тим, що українська національна рація в ході цієї боротьби не може попадати в суперечність і в конфлікт із польською державною рацією. З такої плятформи повинно вирости по обох сторонах взаємне довіря і конструктивна співпраця над нормалізацією польсько-українських відносин.

Після узгіднення тих справ приступили ми до реальної, конкретної праці, — а в першу чергу до справи нашої участи у виборах до парляменту. Ми дійшли до порозуміння в тій справі, а його умовини всьому нашому громадянству відомі. З компромісу при виборах увійшло до польського парляменту 14 українських послів і 5 сенаторів. У парляменті, як відомо, ми одинокі явилися як одна суцільна організація і виступили там під назвою Української Парляментарної Репрезентації. З уваги на нашу чисельність дістали ми місце й у президії Сойму.

II.

У часі надзвичайної сесії, яка тривала коротко, та яка попередила першу буджетову сесію, ми взяли участь у голосуванні над повновластями в господарських справах для уряду. Ми голосували за повновластями з двох причин, а саме: тому, що голосування за повновластями виплдивало з цілої льогіки започаткованої нами політики, і тому, що ці повновласти мали бути використані для унормування цілої низки господарських справ, при чому йшли вони в напрямі полекші положення хліборобства і зокрема дрібних сільських хліборобів.

Після цієї надзвичайної сесії прийшла сесія звичайна, буджетова, що тривала з малими перервами цілих чотири місяці. Ця 4-місячна праця на парляментарному терені дала нам багато досвіду і змоги пізнати цей новий парляментарний світ. Передовсім виявилося, що серед польських послів у соймі переважають старі звички в оцінці й підході до українських справ. Не можна сказати, щоби сойм або сенат у перевазі мали шовіністичний протиукраїнський підхід, але не можна твердити також і того, щоби вони мали розумне бажання і добру волю обєктивно оцінювати положення і потреби українського населення та йти таким чином на стрічу правдивій нормалізації польсько-українських відносин. Наші чисто політичні виступи як на соймовому так і на сенатському терені не найшли серед більшо-

сти польських послів і сенаторів належного зрозуміння. І так у соймі моя програмова промова з 6. грудня 1935. р. не найшла пригожого грунту. Загал польських послів її не зрозумів. Підійшов до її оцінки примітивно і реагував потім на неї в окремих виступах своїх представників доволі різко. Очевидно, що реагували на неї польські посли з нашого терену. Колиж при дискусіях над поодинокими ресортами наші посли змальовували фактичний стан відносин і висували конкретні постуляти, тоді й на це були подекуди навіть дуже різкі реакції з польського посольського середовища. Пригадаю хочби виступи послів Відацького, Екерта, Остафіна, які найбільше впадали в очі. В результаті можна ствердити, що минула буджетова сесія на соймовому терені, так само як і на сенатському, нас до польських парляментаристів не зблизила.

Деж шукати причини того, що минула сесія не витворила на соймовому терені між нами й польською більшістю не тільки атмосфери взаємного зрозуміння, але й атмосфери необхідного обєктивізму в оцінці нашої праці? Здається, що польські парляментаристи сподівалися з нашого боку чогось кращого для них і приємнішого не тільки для їх вуха, але й для почувань. Тимчасом ми — маю враження— ставили справи гідно та чесно і зовсім не мали охоти ні бажання підпорядковувати нашу національну рацію, яку ми репрезентували, їхнім бажанням і настроям. Вони мабуть сподівалися, що ми будемо хвалити все, що діється, і не будемо висувати ніяких постулятів, щасливі і вдоволені з того, що можемо животіти. Але найприкрішим моментом у минулій сесії була промова сен. Домашевича в сенаті, в якій недвозначно прогомоніли нотки шовінізму ендецької породи. Такі мало сприятливі для нас настрої польської парляментарної більшости унагляднювались також і на деяких комісіях, де була мова про наші поправки. Маю на увазі передовсім адміністраційно-самоуправну комісію, де наші поправки до самоуправних законопроєктів відкидали. Таким чином атмосфера конструктивної праці для наших представників у парляменті була несприятлива.

III.

На парляментарному терені й поза ним висунули ми до польських правлячих чинників цілу низку чисто конкретних домагань, які видвигало само життя. У відповідь на це дістали ми на парляментарному терені три енунціяції польських урядових чинників. Загально відповів на наші домагання теперішній премієр Косцялковський у соймі, а міністр внутрішніх справ Рачкевич у сенаті. Крім того на конкретні наші домагання в освітній ділянці відповідав міністр Свєнтославський. Всі ті заяви були загальникові і всі вони підкреслювали, що справедливі й необхідні потреби українського населення будуть постепенно заспокоювані. Хоч як ці енунціяції загальникові, то всеж вони є зобовязанням уряду. Можна в них дошукуватись з таким самим правом значніших перспектив для заспокоювання наших потреб, як і дуже незначних. Але такий чи інший вислід теперішньої політики залежить у великій мірі від нашої праці і вмілої боротьби за реалізацію наших оправданих постулятів.

А цих постулятів, як сказано, висунули ми багато. Треба ствердити, що деякі з них находяться у стадії реалізації. Зазначую лише з прикрістю, що реалізація деяких справ іде дуже поволі. Маємо на увазі важніші справи, бо за час нашої праці на парляментарному терені поладнано цілу низку дрібних, менше важних справ, які були наслідком інтервенцій нашої Репрезентації у поодиноких ресортах уряду. Та ці дрібні справи, очевидно, не мають ніякого засадничого значіння, коли мова про цілість українського питання у Польщі та зокрема про правдиву нормалізацію польсько-українських відносин. Одно треба обєктивно ствердити, а саме, що в уряді унагляднилось далеко більше доброї волі і зрозуміння для ваги нормалізації як на парляментарному терені.

IV.

Наші посли й сенатори старалися працювати у парляменті інтенсивно. У соймі входили наші представники до всіх комісій. Найвідповідальнішою була праця у буджетовій комісії як сойму так і сенату. Там виголошено і цілу низку промов, з яких деякі мали суто політичний і дуже важний характер. До таких належали промови при розгляді буджету міністерства військових справ, виголошені в соймі послом Целевичем, а в сенаті сен. Луцьким. Обі ці промови, виголошені на буджетових комісіях, найшли широкий відгомін не тільки у нас, але й у польському громадянстві. Вони були подиктовані мотивами наших національних інтересів у Польщі, а крім того і ширшою вимогою всеукраїнського характеру. Очевидно, що кожному неупередженому і вдумчивому обсерваторові теперішнього розвитку світових подій стануть ці мотиви доступними і зрозумілими, коли призадумається над нашим положенням у теперішньому крутіжі великих подій. А тому й не думаю писати про ці мотиви.

На початку сесії заповіли ми, що будемо до буджету ставитись річево. Після розгляду цілого буджету, для всіх ресортів, ми голосували перший раз від істнування Польщі за буджетом. Мушу ствердити, що рішення нашої Парляментарної Репрезентації в справі такого голосування було однодушне. Випливало воно з мотивів наскрізь політичної натури і було завершенням першого етапу нашої парляментарної праці в польських законодатних установах.

Голосуючи за буджетом ми цим дали вислів довіря для теперішнього польського уряду. Робили ми це свідомо і ствердили перед голосуванням, що уряд виявляє добру волю, хоче і конкретно ініціює працю в напрямі нормалізації польсько-українських відносин. Здійснювання деяких наших постулятів почато, інші найшлися у стадії розроблювання і підготови до їх реалізації.

Знаємо, що польська прилюдна опінія на нашому терені дуже занепокоєна теперішніми нашими політичними працями й тому де може, там паралізує або намагається паралізувати почини з польської сторони в напрямі заспокоювання наших слушних домагань. Не лишається на тім відтинку позаду і більшість польських послів зі Східної Галичини. Ця прилюдна польська опінія має практично дуже шкідливий вплив передовсім на органи місцевої влади і намагається настроїти їх у цілком протилежному й суперечному з духом нормалізації напрямі.

Шкідливий вплив на цілість польсько-українських відносин має і нічим неоправданий шум та галас нашої української опозиції, яка не висуває ніякої позитивної програми праці, але тільки ганить і викпиває працю Української Парляментарної Репрезентації та намагається її цілком обезцінити. Цей галас нашої опозиції використовує, очевидно, польська преса і ширить у польській суспільности цілком хибні й невірні інформації про правдивий стан настроїв і відношення сил на українському політичному фронті. Очевидно, що ні наша опозиція ні нехіть польської місцевої опінії до наших змагань не заломлять нашої твердої волі в напрямі дальшої праці, праці позитивної і невтомної над угрунтуванням якнайкращих можливостей для нашого національного життя у Польщі. А всім тим, які надіялися що від нашої політики спадуть на них відразу всі „благодати", і які невдоволені з неї тому, що ці „благодати" ще не сплили, можу на успокоєння сказати, що вони перерахувалися. Бо ми все ставили справи так, що саме теперішня наша політика вимагатиме від нас далеко більш праці, терпеливости й витривалости, ніж попередня, і що кожний наш здобуток треба буде освячувати великим капіталом праці і зусиль. Не треба забувати, що того, що ми прогаяли і втратили за вісімнацять літ — а тратили ми дещо одним почерком пера — не можна відбудувати й відзискати за рік чи за два. На це треба щонайменше кілька літ інтенсивної витревалої праці, але крім того і зрозуміння змагань і зусиль нашої Парляментарної Репрезентації на тому полі серед широких кол нашого громадянства. Без того зрозуміння і без постійної підтримки цих зусиль важко мати завеликі вимоги до теперішньої нашої політики.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

У правді життя — наше будуче.

Пресова полеміка останнього часу всім нам надоїла, бо перейшла у ремствування всіх на всіх. А проте вона показала нам, що за час бурхливого, повоєнного життя призбиралось у нас стільки грішного еґоїзму для догоди особистим амбіціям без огляду на громадянську мораль і добро нашої нації, що треба поважно призадуматися над цим, щоби прочистити таку нездорову атмосферу, витягаючи висновки з отих боїв і розбоїв, які ще тут і там докінчуються.

У сучасних буденних змаганнях з усякими перепонами приходиться нам переживати важкі хвилини. І тоді ми, старші, шукаємо звязку з минулим. Та шукаючи його, кажемо, що те минуле було краще й ліпше, дарма, що молодші доповідають, що воно було сумне й невеселе...

Але хто перебував і добував минуле та зазнав сьогоднішнього, той не кине камінем на минуле: він розважить, що всякий час має свої добрі й лихі сторінки. І було щось у тому минулому, що нас підіймало і тримало **у вірі в кращу будучність нашого українського народу.**

Те, що нас у свому часі підіймало і тримало в життi, це було замилування **до культури, до громадянської моралі і праці для добра нації.** Культура, прилюдна мораль і праця — це були ті три дежерела імпульсу, які піддавали нам охоту до життя і праці, без котрої не було життя. Це були три правди нашого життя, яких ми намагалися тримати і серед яких не знали виїмків...

А коли сьогодні бачимо, як наші громадяни, ніби люди передові, що мають претенсії до високої культури і знання, любуються у прилюдному хамстві і простацьких зневагах, — то це таке погане, що нам сором приносить. Це треба покинути безумовно, бо вже й чужі люди з нас сміються.

Звідси бачимо: скільки нам дійсно до культури ще недостає і як її треба добувати нам — мерщій при всякій нагоді. А громадянська мораль — ця прадідна віра, сперта на християнській етиці — куди вона замандрувала? Коли сьогодні люди нею торгують і за особисті здобутки переліцитовують своє християнське вірування з католицьким так, як кому треба, — то цим вони затрачують свою **громадянську мораль,** бо вона мусить бути чиста й одна!

Тут належить також громадянська солідарність, що не знає відхилів і вискоків у цей чи в той бік, — щоб не затрачувати віри у кращу будучність українського народу. Партія партією — але понад партіями є щось вище...

А до того йде **громадянська праця,** що раніш була прикрасою і знаменем духовної і світської інтеліґенції. Де сьогодні поділись ці двигарі громадянства на низах — підвалинах? Їх майже нема вже та всякий гремить на самих селян-хлопів, що вони ослабають і не держаться одностайно. А їх верхи?!...

Бо громадянство **не живе у правді життя** і тому ідейна праця затрачує все більше подвижників, що є конечною річю для добра нації. У тому невідрадному положенні живіша молодь стає більш поквапна до підземелля, де гадає піднестися в ряди героїв, — та відтак у зраненому патріотизмі марно коротає свій вік і пропадає для нас на все! Це наша траґедія...

Та ми не можемо ні на хвилину забувати того, що на нас, старших і молодших, тяжить важкий обовязок **для будучности нації:** обовязок зорганізувати наші творчі сили для життя нації, **її життєздатности і самовистарчальности.**

До цього треба нам відчутою, провідною думкою зединити працю всього народу, — **до зломання лихоліття власними силами!**

Отсього **Світлого Воскресення** у правді життя — бажаю нам усім.

Д-Р СТЕПАН БАРАН.

Фронтом проти комуни.

В останніх роках московські комуністи чи пак СССР мали безсумнівні успіхи і в Европі і в Азії. Ними є у першу чергу військові договори з Францією і Чехословаччиною про взаємну воєнну допомогу та поширення й закріплення московських впливів у Китайському Туркестані і Зовнішній Монголії з метою шахувати військо японців в Манджурії. На Далекому Сході і в Китаю слідно велику московську рухливість, якої не було там від 1914 р. Концентрація військ і закріплювання границі вказують недвозначно на московські наміри взяти в руки ініціятиву у розвої майбутніх подій ще у часі, коли японці не станули ще кріпко на східне-азійському суходолі. Одним словом і Літвінов в Европі і Блюхер у Східному Сибірі можуть похвалитися декими успіхами, що не остались без значіння для акції комінтерну у цілому ряді держав.

Зріст большевицької пропаґанди помітний і в нас. Обмосковлювання Наддніпрянської України, систематичне винищування її діячів, руїна українського села та поголовне знищення усіх галичан, що там остались або туди виїхали, навіть ліквідація деяких зовнішніх ознак національної окремішности — знищили у нас усякі радянофільські симпатії на селі й серед інтелігенції, що ставали вже загрозливі. З розвязанням Сельробу як прибудівки компартії, з упадком Української Партії Праці (УПП) кілька літ наше село було вільне від комуністичної аґітації. Але не всюди. Остались ще повіти й полоси краю, де большевицька пропаґанда таки не заглухла, а тільки хвилево значно ослабла.

Очевидно, кожне суспільне явище мусить мати свою причину, а до свого розвою придатне підложжя. Досліджуючи хочби лише з грубша большевицьку пропаганду в Галичині, добачимо кілька полос, що стали базою для комуністичної акції. З трьох східо галицьких воєвідств найбільше комуністичне насичення виказує станиславівське воєвідство, найменше тернопільське, в трьох епархій — станиславівська найбільше, львівська найменше.

Большевицька пропаґанда спирається на ріжному підложі — або на давнішому радикальному русі (Покуття — повіти Дрогобич—Самбір) або на москвофільстві (повіти Жовква—Рава Руська і Лемківщина). Найпомітніша большевицька аґітація виступає на здеправованому Покутті, з осередком у Коломиї та в повітах: Коломия, Косів, Снятин, Городенка і Товмач, що десятки літ були під впливом розхрістаної радикальної демаґоґії, а сьогодні творять пригожий грунт і для комуністів і для сектантів. Масові процеси на комуністичному тлі в Коломиї, де, як провідники являються молоді жиди й жидівки, а наші люди здебільша як статисти й їхні жертви, розкривають нам очі на небезпеку, що несе їх у наше село большевицька пропаґанда, яка на Покутті зачинає прибирати масовий характер. Протиакції з нашого боку там не слідно. Навіть наше духовенство не взялося там досі до зорґанізованої систематичної боротьби з комуністичним рухом, що несе зі собою незнане до недавна на селі активне безбожництво. А поліційні і судові протоколи занотували там випадки яскравих безбожницьких виступів.

Ті самі причини (радикалізм), що на Покутті, істнують теж і в другому більшому осередку большевицької аґітації — в повітах Дрогобич і Самбір. Читали ми про напад й тяжке побиття комуністами священника в Самбірщині, про збещещення ними і спалення церкви у цьому ж повіті, про напади й кроваві розправи комуністів на наших людей і наші установи у ріжних селах Дрогобиччини. Епільоґ тих бешкетів відбувся опісля на судовій салі в Дрогобичі чи Самборі. Розхрістана демаґоґія мостила шлях комуністам у наше село. Найліпшим доказом цього південні повіти Поділля. Не було там ніколи радикальної й соціялістичної аґітації й нині комуністичні аґітатори не мають там зовсім доступу. І навпаки, у кількох великих радикальних селах Тернопільщини комуна таки загніздилася.

Інакше підложа для комуни є у повітах Жовква і Рава Руська, що були під москвофільським впливом. Тут угрунтували його молоді москвофіли з „Народньої Волі", пізніше з „Сельробу". До деякої міри є те саме й у деяких сторонах Лемківщини. У Жовківщині і Равщині у парі з комунізмом йде звичайний бандитизм у таких розмірах, яких нема в інших частинах краю.

Ще одно характеристичне явище, якого не знала давніша комуністична аґітка у нашому селі. Це — висування комуністами та голошення ними деяких наших національних гасел, щоб лекше замилити очі й приподобатися юрбі та здобути її довіря. Буває нераз, що не легко відріжнити відразу націоналістичного аґітатора від комуністичного і вони — буває — взаємно несвідомо себе підтримують тактично. Передовсім звернули комуністи увагу на товариство „Каменярів", яке гуртує сільську молодь і стоїть під політичним впливом радикально-соціялістичної партії. Маючи практику у польських орґанізаціях „Стшельца" і „Леґіону Млодих", яких сотки розложили і зліквідували, примазуються нині до „Каменярів" — особливо на Покутті, з тою самою метою, і радикальні діячі мають сьогодні чимало клопоту з боротьбою з тією комуністичною провокацією.

Те все річи, що діються на наших очах, які для нас дуже загрозливі. Сказано вже, що не створено у нас і не зорґанізовано систематичної протибольшевицької акції. А її треба перевести. До цього покликана й церква й національні політичні партії й наші установи: „Просвіта", Рідна Школа, Союз Українок, кооперація, орґанізації молоді і т. д. Небезпека велика й тому конечна суцільна акція усіх церковних і національних чинників проти комуністичних

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Великодні дзвони.

Нема кращих свят, як Великодні, ранньою весною, на селі, для міщуха, що вирвався по довгих місяцях на лоно природи. Нема кращих, коли весна єднає в собі золотистий усміх світанку з блакиттю та зеленню — вже теплими, наче травневий килим.

І нема кращих споминів, як ті, що звязані з літами всміхненими як найкращий великодній травень...

Ось один із них.

Їдемо як студенти до Бойковець. Запросив нас на свята син місцевого вчителя — Капко; хоче нам показати один звичай дуже оригінальний, бо істнує він тільки в їх селі. Звичай має всього 25 літ і саме стільки живе в селі парох Зарицький, чудак-удовець. На Великодні Свята приходить такий святочний момент, коли після негармонійних калатал нараз озиваються дзвони. Отець Зарицький був тої думки, що нема кращої музики, як дзвони — тільки мало хто вміє з них добути ту мелодію, з якою не може рівнятись жадна гармонійна орхестра.

Коли ми, цікаві, зважились уже після знайомости з панотцем спитати його, як йому прийшла думка ввести у своїй парохії новий звичай, він задумавшись сказав:

— Не знаю... Може це спомин з одної продукції, яку я бачив іще хлопцем. Один штукар грав на кільканацяти дзвониках і шклянках так, немов би його палочки навіть не торкались предметів. А потім раз читав я одну книжку...

Не сказав усієї правди. Старші люди в селі казали, що „на нього все це найшло" від похорону його жінки. Впала страшна злива і коли почали дзвонити — дзвони наче похрипли.

О. Зарицький рішив вибудувати прегарну дзвіницю і власними грішми спровадив щонайкращі дзвони, казали: з чужини. Коли приймав нового дяка, то раніше казав йому „практикувати" на дзвіниці два-три місяці і від його хисту дзвонити залежало, чи залишав його у себе.

Найбільшою почестю для парохіян Бойковець було дзвонити на Великдень. Тих, що брали участь у цьому обряді, він запрошував до себе раз у рік на Великодний обід. А мати честь дзвонити не міг будь-хто. Треба було спершу бути кандидатом до такої ролі, но, і мати щастя. Найповажніші громадяни входили у список щорічних „кандидатів", залежить від того, чи не пропустили за рік ніодної Служби Божої і не провинились ніяким нечесним прилюдним учинком. Їх імена йшли на окремих карточках до урни і маленькі діти тягнули льоси.

Вся атракція того моменту, як вибранці мали тягти за мотузи дзвонів, була в тому, що коли останні звуки дзвонів прогомоніли, ті, що стояли поруч — христосувались.

Мав о. Зарицький доньку, яку тримав гостро, наче в манастирі. Це була одна з перших наших студенток — сувора, мовчазна. Мало хто знав її у Львові, ще менше могли сказати про неї на селі, коли приїзджала до батька на вакації та на свята. У той чудовий, розсміяний Великдень, коли ми їхали до Бойковець, наш товариш Капко був сумний. Він скривав віддавна перед нами свою симпатію для доньки о. Зарицького, а цих Свят почував себе тим більше ніяково, що його батько мав якусь суперечку з парохом і вони гнівались.

Не було навіть надії, що зможемо побувати в гостях на приходстві! Та коли ми приїхали до села, здивувались дуже, що о. Зарицький негайно прислав записку до вчителя, пригадуючи чемно, щоб усі були ласкаві взяти участь у відомім святі. Льотерія на Великдень! Смішно було: льосування з тим, що треба дзвонити на дзвіниці, а з нас ніхто, крім Капка, навіть за шнур не вмів тягнути.

Та річ була не в тому. Ми мовчки зрозуміли таємне бажання свого товариша. Нічого йому не кажучи, пішли зараз з офіціяльними відвідинами до пароха і в розмові запропонували свої послуги в орґанізації „льотерії", яка має вибрати „дзвонарів". Він дуже радо згодився, передав нам свій список усіх кандидатів і ми взяли на себе переписання прізвищ на картки.

Великодня неділя була як мрія. Капко, який не мав досі ніразу щастя належати до дванацятки „дзвонарів" — стояв при тому самому дзвоні, що донька пароха.

Прийшла хвилина, коли ми, стоячи обік, тремтіли від двох думок: що буде, коли Зарицька на слова „Христос Воскрес!", коли треба похристосуватись — здригнеться і відступить узад? Що буде, коли хтось догадається, що ми „поправили" трохи химерні настрої воскресної урни так, щоб ті, які чекали на її вислід з якнайбільшою нетерплячкою, могли радуватись.

На щастя, о. Зарицький не бачив зворушливої сцени христосування під дзвіницею й нічого не догадався. З Капком пішли ми теж на обід до пароха, винятково „як рідкі гості".

Бувають усякі великодні обіди. Наша нація здавна-давен славилась кулінарним мистецтвом і ми вміємо гостям догодити за столом. Але той обід, який ми їли в Бойківцях у той сонячний Великдень, мав такий смак, якби всі страви мали приправу з коріння весняних цвітів. А чарки, коли ми цокались ними, дзвеніли ледве чутним відгомоном Великодніх дзвонів і нагадували конвалії.

Ми мали між собою щасливу пару. Панна Зарицька, з містичним для нас іменем Хризанти, видалась нам хризантемою, яка втратила свій сніжний холод і запалала весняним багром. Настрій, що йшов від них обоїх, нагадував свою ніжністю подих крізь відчинене вікно. І слова Великодної пісні мали для нас якусь дивну міць і ми співали багато-багато разів весняну, переможну пісню, що розширювала нам груди:

„Христос воскрес!"

затій на наше село. Думаю, що у цій справі не важко буде знайти спільну мову й розпочати одноцільну зорганізовану боротьбу з тими, що сьогодні є найбільше безпощадними нашими ворогами. І наша боротьба з ними мусить бути теж безпощадна.

Сумний примір волинської дійсности повинен нас дещо навчити. Сучасний наш занепад на Волині завинила у великій мірі комуна, що не стрінулася там зі сильною зорганізованою протиакцією.

Мусить повстати у нас одноцільний протибольшевицький фронт до чинної безпощадної боротьби з висланниками червоної Москви, яких власними силами мусимо зліквідувати.

За Збручем не гомонять великодні дзвони. Нема здебільша й воскресної Богослужби. У день Христового Воскресення піднимають голову безбожники-комуністи, — ті, що зруйнували нашу державу й поневолили наш нарід. Бажалиб поневолити й нас і тому посилюють у нас свою акцію. На це однока наша відповідь: спільним фронтом проти комуни!

I. КЕДРИН.

Непорозуміння між пресою і читачами.

Яка основна мета, яка підстава буття, яка завітня місія преси? Інформаційна служба, — не проповідництво моралі й громадянських чеснот, не пропаганда ідей і не функції організатора, — тільки інформація, інформація про все, що довкола у рідному і чужинецькому світі та в усіх ділянках життя діється. Преса — це віддзеркалення життя. І те зеркало має бути чисте, без „фальшів". Преса має передусім і головно подавати до відома читачів факти.

Якаж основна риса сучасної преси, який критерій поділу її, що гуртує довкола кожного часопису окремий гурт читачів, що привязує їх до газети, ба навіть фанатизує? **Тенденція:** насвітлювання фактів згідно з ідеольогією даного часопису. З тенденції зроджується джерело найбільшого непорозуміння, яке постійно трапляється між читачами й пресою: читач хоче бачити в газеті те, що йому приємне, що відповідає його вдачі і — бажанням. Тимчасом газета при всьому найвиразнішому свому ідеольогічному обличчі, яке слідне у статтях, комунікатах, оглядах преси, полемічних замітках, — мусить подавати факти такими, як вони є: може їх насвітлити по свому, виправдати або осудити, але не може ані промовчат, ані викривити.

Коли придворний лікар Людвика XIII, Теофаст Ренодо, власник кількох адресових бюр у Парижі, джерел паризьких новинок, звернувся рівно 305 літ тому до кардинала Рішеліє за дозволом видавати друком і продавати свої інформації, всевладний міністер миттю зорієнтувався, що таке видання може мати для держави і режіму величезне значіння. А проте той перший европ. новочасний часопис „Ґезет" (залишаємо на боці ґенеальоґічне дерево преси, що виводиться ген аж від „часописів" з часів Юлія Цезаря) — хоч не мав ніяких критичних заміток про пануючі відносини, то всеж подавав вістки у такій формі, як їх його видавець зпоміж публики діставав. І тільки перший політичний часопис „Ета Женеро", що його заснував Мірабо у пристрасних днях французької революції, — впровадив до преси тенденцію: ту тенденцію, яка має на своїй совісті не один смертельний гріх супроти завітньої інформаційної місії преси, — якщо журналіст не знає межі поміж обовязком бути вірним для ідеї часопису і не ломити вірности засаді правди при передачі фактів. Ця сполука субективізму, як наймаркантнішої риси характеру журналістичної праці, — з науковим обективізмом, який із журналіста робить історика щоденних подій, — саме ця сполука вимагає найбільшої постійної натуги від журналіста, але й одночасно найбільшого зрозуміння і вирозуміння.

Правда і тенденція — це ті дві залізні барієри, що сковують з обох сторін „свобідний" шлях журналістики. „Найсвобідніше" звання з усіх істнуючих професій — не трояндами, а терням встелює дорогу своїм виконавцям — саме через канони правди і тенденції, яких вони мусять триматися. Скільки внутрішніх конфліктів приходиться переживати журналістові, що не може відступати від засади про вірну передачу фактів, без чого образ події був би фальшивий, — та мусить тямити про загально-національний інтерес, про характер свого часопису, про цензуру, про технічні можливости, про можливі неґативні рефлекси у практиці та про безліч інших моментів, які завжди вплутуються у практичну журналістичну роботу! Автор цих рядків тямить напр., які шалені труднощі були звязані з українською пресовою службою на останньому варшавському процесі. Це вже другорядна і маловажна річ, що в остаточному висліді, коли прийшлось найбільш суперечні моменти брати під увагу і виконувати свій обовязок серед обставин, які казали зітхати: коби найшвидше скінчилась та історія, — що в наслідку таки український справоздавець мав безліч грубих особистих неприємностей. Одначе характеристичний для наших відносин момент, про який можна вже нині згадати з усмішкою, що в той сам час один із громадян таки до Редакції „Діла" приніс статтю з їдкими увагами на адресу українських варшавських справоздавців, як то такий панок нічого не робить, добре бавиться а поміж чорною кавою і лікером пише свої „враження"... Чи не маємо тут клясичного взірця непорозуміння між ґазетою і читачем, непорозуміння поміж дійсними умовинами праці й обовязку преси та уявним образом, вичарованим із незнання або таки й із ...злоби?..

Зрозуміння і вирозуміння: і одно і друге у нас шкутильгає. У нас — себто в українській пресі й українському громадянстві. Істнують у нас журналісти і пресові органи, які порівнання преси з дзеркалом життя роуміють тільки в той спосіб, що те дзеркало мусить бути — криве. Істнують журналісти, які просто почувають себе незручно, коли мають подати вістку про щось, що їм особисто неприємне, істнують теж громадяни, які з титулу свого передплатництва газети чи приналежности до даної ідеольоґічної групи мають вимоги до часопису, як до органу, що має рахуватись з почуваннями і становищем — кожного окремого читача. Наприклад: коли в „Ділі" у звіті з загальних зборів одної установи появилась була замітка про виступ одного з присутніх, той громадянин відмовився від дальшої передплати часопису, висловлюючи своє обурення, як можна було його критикувати. На денному порядку бувають випадки, що поодинокі земляки мають до рідного часопису жаль, коли той рідний часопис принесе ту саму звістку наскрізь хронікарського характеру, що часопис чужинецький: може в окремих випадках і правду має такий громадянин, але що має діяти редакція, коли вона — промовчавши таку звістку — негайно зустрічається з закидом від інших читачів: треба — мовляв — поруч з українською газетою конче читати ґазети польські, бо — мовляв — українська ґазета займається промовчуванням і тушуванням „цікавих" фактів.

Ось і нове непорозуміння: що слід розуміти під поняттям цікавого газетного матеріялу? Призначенням щоденника є — бути всестороннім, мати не тільки найбільш актуальний, але й найбільш ріжнородний матеріял. Очевидно, кожний читач має свій смак і свою ділянку зацікавлення, тому кожний шукає у газеті за одним відділом. І це річ зовсім зрозуміла — тільки не для всіх: можнаб писати цілу історію, скільки боротьби редакція такого „Діла" мусіла перевести, скільки прикрощів члени редакції зазнати, поки введено постійні літературні, економічні, спортові відділи, відділи рецензій з кін, — скільки людей ремствувало на „зайве витрачування місця" — причому, очевидно, кожний читач мав на увазі інше місце. „Цікавий" матеріял для американської преси й американської публики — місяцями емоціонуватись долею одного бандита. Цікавий — на думку деякого українського журналіста — матеріял стає тоді, коли він обовязково підлитий запашним сосом проти ненависної політичної партії, ненависної газети або ненависного діяча.

Вкінці третє — так само наторійне та мабуть найприкріше — непорозуміння: щодо погляду на джерела істнування преси. Це вже, так мовити, суто українське специфікум. Преса у понятті українського загалу — це громадська установа, яка має дбати сама за себе. Наша преса є справді громадянською функцією: але те т. зв. громадянство нею ні трішки не цікавиться. Чи треба під цим розуміти, що земляк має читати рідну пресу, хоч би вона й була нецікава, або що на пресовий фонд якогось часопису мають складатись люди, які тої газети не читають? Річ у зовсім чомусь іншому: навіть ті, які читають газету, привикли до неї, є з неї назагал вдоволені, зараховують себе до старих приятелів газети, — себто навіть ті, які творять матеріяльну і моральну базу газети, забувають, що газета — це підприємство, це велика машина, яка безперервно працює і не може ні на мить зупинитись та яка через те має постійні і безупинні готівкові видатки, і що газета, як кожне підприємство — є запереченням філянтропії! Забуваючи на таку маленьку дрібницю, створюють ніде у світі нечуваний „стан" післяплатників: те найбільше непорозуміння у світі друкованого слова.

Прогулька до Риму.

З нагоди всесвітньої вистави католицької преси, що відбудеться від травня до жовтня ц. р. у Ватикані, організується з кінцем липня та початком серпня ц. р. прогулька до Риму. Проектований шлях прогульки: Львів, Відень, Венеція, Рим, Неаполь, кораблем до Ґенуї, Інсбрук, Зальцбург, Мінхен, Берлін, Варшава, Львів. По дорозі булаб між іншим затримка в Зальцбургу, де в цьому часі відбуватиметься конгрес „Пакс Романа", як теж у Берліні підчас літньої Олімпіяди.

Кошти прогульки, що тріватиме приблизно 3 тижні, будуть 400—500 зол. При зголошенні просимо подати: 1) імя і прізвище; 2) дату уродження; 3) заняття; 4) точну адресу. Зголошення до 10. травня ц. р. надсилати на таку адресу: Генеральний Інститут „Католицької Акції", Львів, вул. Зіморовича 3. (Телефон 257—87).

ЗА ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Д-р Маркіян Дзерович. Роман Данилевич.

Вислід конкурсу.

на економічні статті „Діла", фундовані п. Василем Тихим.

В новорічному числі проголосила наша Редакція конкурс на тему **„В якій господарській ділянці зосередити наші сили, щоб двигнути нарід з теперішнього положення"**. Десять конкурсових нагород уфундував американський земляк п. Василь Тихий.

Дня 9. ц. м. жюрі, в якого склад увійшли: ген. **О. Луцький**, дир. **М. Творидло**, д-р **І. Витанович** та інж. **В. Несторович**, після розглянення 39 статтей, надісланих на конкурс, рішило признати нагороди ось-таким авторам: 1) п. **Іван Калина**, Яворів, 2) м-р **Богдан Галайчук**, Львів, 3) п. **Олекс. Гладишовський**, Тискова, п. Балигород, 4) п. **Р. Романовський**, Львів — усі по 5 долярів; 1) п. **Д. Барчук**, Хирів, 2) п. **Ст. Левинський**, Львів — оба по 3 доляри.

Жюрі не найшло кандидата на першу нагороду у висоті 10 ам. долярів, і дальших кандидатів на ще 3 нагороди по 3 ам. доляри. З цього приводу рішило воно запропонувати Редакції розписати в порозумінні з фундатором ще один конкурс на тему: **„Конкретний проект для оснування корисного підприємства"** з двома нагородами по 5 і трьома по 3 доляри. До цієї справи наша Редакція ще повернеться.

Надісланих фундатором 10 долярів за труд для жюрі його члени рішили передати на фонд будови української торговельної школи у Львові.

Признані нагороди можна відібрати в Адміністрації „Діла" в годинах урядових.

—o—

ІВАН НІМЧУК.

Чи будемо постійно тратити?

Українська преса в Галичині дивно мало присвячує уваги віроісповідним і національним даним, що їх від якогось часу публікує Головний Статистичний Уряд на основі перепису населення Польщі з 1931. р. А вже про якусь аналізу тих даних і висновки з них для нашого національного колективу нічого й казати.

Тимчасом дані того перепису для нас дуже важні і незвичайно повчальні, а значіння їх дуже далекосягле. Особливож дані про віроісповідний склад населення Східної Галичини, що їх у найзагальніших витягах принесло „Діло" перед кількома днями (віроісповідні дані польського перепису в загальному віродостойні).

Бо подумаймо тільки: Всі ті статистичні дані говорять пророчистою мовою одно: ми, українці греко-католики, тратимо постійно і при кожній конскрипції якийсь відсоток нашого населення в користь поляків, ми ввесь час у відвороті! Коли ще в 1890. р. офіціяльна статистика виказувала у Сх. Галичині 2,729.488 (54.9 прц.) греко-католиків на 1,471.983 (30.1 прц.) римо-католиків, то в 1931. р. було 3,257.013 (52.3 прц.) греко-католиків на 2,280.773 (36.7 прц.) римо-католиків. До того не треба забувати, що перед 40 чи 50 роками ще величезний відсоток римо-католиків у Сх. Галичині вживав виключно української мови і почувався та причислявся до українців. А нині?...

Із зіставлення поданих вище статистичних даних виходить, що за останніх 40 літ римо-католики збільшили у нас свій стан посідання на круглo 810.000 душ (54.9 прц.), а греко-католики, хоч у 1890. р. було їх майже вдвоє більше від римо-католиків, виказали тільки 527.000 душ прибутку (19.3 прц.). А вже найбільше зріс відсоток римо-католиків на Поділлі, особливо в повітах: Скалат, Тернопіль, Збараж, Теребовля, Копичинці, Чортків і т. д. В деяких з тих повітів римо-католики мають уже більшість, або до більшости вже їм небагато бракує. Небувалий зріст виявляє теж польський (римо-кат.) елемент у станиславівському воєвідстві, де він за 40 літ зріс аж на 96 прц. (!) і творить нині вже 6-ту частину населення, хоч іще розмірно недавно (1890. р.) було там всього 11.2 прц. римо-католиків, отже менше, як жидів (13.7 прц.).

Застановляючись отак над цими цифрами, приходимо до дуже сумного висновку. А висновок той такий, що ми тратимо з року на рік наш стан посідання в користь сусідів. На основі порівняльних цифр дехто пробує навіть обчислити, до якого часу нас, українців, на нашій території не стане, коли з нас тут не буде і сліду...

Та лишім такі обчислення кому іншому, а самі, як живі люди, що хочуть жити, призадумаймось, які причини склались і складаються на той сумний стан і чи є змога його направити. Чи можливо нам довести до того, щоб наш елемент у цьому краю не топився, не меншав, а зростав принаймеше так, як наші сусіди?

Щоб на це відповісти, треба наперед усвідомити собі, які причини склались на те, що ми на нашій території виявляємо постійні втрати. Щойно пізнавши ті причини, можна на їх основі поробити відповідні висновки.

Нема сумніву, що тих причин є багато. Важніші з них, на мою думку, такі: 1) наша господарська і культурна відсталість, що не дає змоги піднятись нашому народові на вищий рівень життя; 2) як вислід тієї відсталости велика нужда, що потягає за собою вічне недоїдання, всякі недуги і т. д., отже й високу смертність населення, зокрема дітей; 3) велика селянська еміграція з наших земель до Америки Північної і Полудневої, особливож еміграція по світовій війні, коли то виїздили від нас у світ майже виключно греко-

католики (бо всі латинники могли легко і за дешеву ціну набути тут землю, тому не мали потреби емігрувати); 4) велика українська політична еміграція на Схід (СССР) і на Захід (Чехословаччина, Австрія, Німеччина, Франція і т. д.; 5) приплив великої маси польських кольоністів у повоєнних роках, що створили у нас цілі десятки нових осель і безперечно скріпили стан посідання римо-кат. елементу; 6) наплив польського елементу із заходу в характері урядовців усяких службовиків, ремісників, робітників і т. д.; 7) вкінці переходи наших людей на римо-кат. обряд для хліба — під натиском ріжних чинників.

Отсе булиб ті головні причини, що довели до сильного убутку греко-католиків та до зросту римо-католиків на наших землях. А тепер питання: Чи діють вони і нині, чи може деякі з них відпали, а принайменше ослабли в свому діланні?

Якщо перейдемо ті причини уважно по черзі, то побачимо, що поза двома першими всі вони нині перестали властиво діяти, отже з цього боку більшої загрози для нас нема. Ослабли теж сильно такі колись численні переходи на латинське, бо тепер і за ціну такого переходу важко дістати посаду чи взагалі працю. Але й дві перші причини — наша господарська відсталість і звязана з нею нужда й безробіття — не мають уже такого впливу на зменшення числа греко-кат. населення, як колись. Бо, нема сумніву, що під господарським оглядом ми робимо з року на рік більші поступи, наше населення зачинає жити в кращих гігієнічних умовинах, старається краще відживлятись, дбає більше про діти і т. д. Також національна свідомість нашого народу зростає щораз більше — а це найпевніше заборола перед денаціоналізацією. А щодо нужди, то вона поширена нині мабуть на всі слої населення Польщі, без ріжниці віри й національности, отже всі терплять менш-більш однаково під її обухом.

З вище сказаного можна би зробити той висновок, що оскільки в найближчих роках не зайдуть якісь надзвичайні події, напр. війна на наших землях, то чисельний стан нашого народу не повинен би вже тепер виказувати більших страт. Цей висновок робимо на цій основі, що причини, які доводили до зменшення числа греко-католиків на наших землях, перестали або перестають діяти.

В. НЕСТОРОВИЧ.

Проблєма української інтеліґенції.

В чому лежить її розвязка?

В сумі наших національних турбот на одному з перших місць стоїть справа інтеліґенції в теперішньому і ще більше в майбутньому. Що з себе представляють народні маси, позбавлені рідної інтеліґентної верхівки — це бачимо хочби на понурому тлі волинської дійсности. В Галичині ми ще засібні старим, передвоєнним людським капіталом, та проте і тут стоїмо перед гострою проблемою: **Що буде далі?** Не тільки батьки, безпосередньо заінтересовані долею своїх дітей, але також усе громадянство мусить розглянути докладно питання: Які вигляди має наш інтеліґентний доріст, що в усе нових кадрах приносить на ринок праці свої услуги, звязані з його освітнім цензом? І не тільки розглянути мусить громадянство це питання, але мусить всно його розвязати, бо цього невблаганно вимагає наше національне буття.

Утруднений, якщо не зовсім замкнений доступ для українців до державної служби, небувала павперизація вільних звань, розмірно скромні національні надбання, які давалиб готові варстати праці — все те спричинює безліч трагедій у нетрах нашого життя. Вони навіть не все доходять до відома загалу, їх не реєструє майже ніяка статистика, бо політичні судові процеси чи хроніка самогубств — це тільки невеличка частина великої цілости. Поворот нашої інтеліґентної молоді на село стає здебільша могилою її аспірацій, її самопочуття і можливости капіталізувати набуте знання. Тільки рідко село користає з факту „реемґрації"

людей, що страждають від „суспільної деградації".

Булоб труїзмом доказувати, що проблема нашої інтелігенції — це проблема по суті економічна, що станула вона на весь ріст як наслідок нашої незвичайно скомплікованої, в першу чергу матеріяльної дійсности. Бездержавність і звязані з цим важкі політичні обставини не творять непрохідних барер для вияву потенціяльних сил в економіці, для вирощування національного капіталу. Тому наше — хоч яке незавидне — життя скриває безліч можливостей економічної розбудови, та в цьому і тільки в цьому міститься розвязка також проблеми нашої інтелігенції.

В основі господарської ролі інтелігентів лежать услуги, звязані з їх професійною освітою і досвідом. Чим більший попит на ці услуги — тим краще живеться інтелігенції; чим він менший — тим вона бідніша. Це незрушна правда, яка мусить нам послужити вихідною точкою при насвітлюванні долі української інтелігенції. Ця доля є саме тому недолею, що нема у нас ще відповідного попиту на услуги наших інтелігентів. І цей попит треба конче створити, розвиваючи з великим завзяттям національне господарське життя, помножуючи в усіх напрямах і в усіх формах продукційні процеси. Торговля, ремесло і промисл не тільки самі собою створюють можливости праці для тисячок інтелігентів, але витворюють теж ґрунт для істнування багатьох помічних установ з широко розгалуженими агендами; торговля, ремесло і промисл дають також матеріяльну базу для істнування безлічі вільних звань. Це ділянки, на яких мусимо особливо зосередити організаційний хист і дотеперішні матеріяльні надбання, коли хочемо, щоби трагедія інтелігентних одиниць не стала швидко трагедією нації.

Одначе треба підкреслити, що всі організаційні спроби, підприємчивість і вложені капітали може обернути внівець недостача господарської зрілости серед широких кол громадянства. „Зріст продукційної лінії — говорив недавно на Заг. Зборах „Суспільного Промислу" один із директорів, показуючи на графікони продукції та персоналу тої установи — покривається зі зростом числа службовиків. Коли продукція паде, тоді треба звільняти когось зі службовиків. Кожна нова тисячка кільограмів — це новий варстат праці..."

Чи освідомить собі це якслід наше громадянство? Чи зрозуміють це батьки, які бідкають над безробіттям своїх дітей („даремно кінчили школи"), і які проявлюють так часто просто злочинну байдужість до українського купця чи до продукту українського промислу?!

Зріст нашого господарського життя, нашого добробуту чи багацтва неможливий без чинної патріотичної підтримки усього громадянства. Тимсамим неможлива без цієї підтримки й розвязка болючої проблеми української інтелігенції.

СТ. СИРОПОЛКО.

Школи в столиці Сов. України.

Про стан шкільництва в Києві, столиці сов. України, знаходимо найновіші дані як у постанові XVIII. пленуму київського міського комітету комуністичної партії з дня 10. грудня 1935 р., так в промові комісаря народньої освіти В. Затонського на конференції учителів м. Києва 3. січня 1936 р.*)

Насамперед, ще досі київські школи не можуть похвалитися мінімальним урядженням: є школи, де не вистарчає каламарів, де діти сидять у класі у верхньому одязі (напр., 81-а, 100-а школа). Бібліотеки в школах бідні, зокрема нема достатньої літератури для позашкільного читання учнів. В школах бракує научних приладів. „Куди не підеш — свідчить В. Затонський, — скаржаться, що немає малюнків. Ми вже не такі бідні, не такі безпорадні, щоб не можна було цих малюнків дістати. Інша річ, коли кажуть, що не вистарчає географічних карт чи чогось іншого".

Але, що головніше, школи не можуть похвалитися успіхами навіть в засвоєнні учнями простої грамотности.

Безперечно, найбільше в цьому завинив комісаріят народньої освіти, що до цього часу ставить школі насамперед соціялістичні та комуністичні завдання, а вже на другому пляні — освітні. Не диво, що й самі учителі, пройшовши підготову в большевицькій педагогічній школі — технікумі чи інституті, або на короткотермінових учительських курсах, винесли відтіль знання більше всілякої премудрости з катехизму комуністичної партії, ніж елементарного знання з загально-освітніх предметів.

І от тепер В. Затонський бе на ґвалт, що й в Києві можна знайти неграмотних учителів. „От ми переглянули, — каже він, — кілька звітів клясних керівників. Наприклад, в пляні виховної роботи 30-ої школи написано так: „Придбати чорнило для кляса, організувати на це збір грошей через учнів", або „підготовити 2 вечірі самодіяльности". Це пише викладач 4 клясу. Як бачите, тут не лише ортографія хибує".

Піднятий грамотність учителів В. Затонський береться за допомогою офіційних іспитів з диктату для всіх учителів. „Ми повинні — так закінчив він свою промову до учителів м. Києва, — добитися і добємось, щоб учителі стали грамотні... Може, вони в цьому (себто, в неграмотності. С.) і не винні, але факт лишається фактом. А щоб учитель не міг навчитися грамотно писати, цьому я не повірю і я певний, що ми цього добємося. Зараз на цьому етапі головне завдання — підвищити грамотність учителів. Це є основне".

Нема чого доводити тут, що самими постановами київського міського комітету комуністичної партії про „большевицьке реагування на прояви клясово-ворожого впливу на школу" та винаходом В. Затонського у формі офіційних іспитів для учителів з диктату, як панацеї для підвищення грамотности в школі, ніколи не вдасться підняти навчально-виховну працю в школах совітської України.

Отож з певністю можна твердити, що грамотність учителів, а разом з тим і учнів у школах сов. України, і надалі залишиться на тім самім рівні з тої причини, що большевицька влада по старому сполучує свою шкільну політику з політикою соціялістичного будівництва. Як і раніш, большевицька влада засобляючи школи в учительський персонал, насамперед дбає про відданість його владі та комуністичній партії, немилосерно викидаючи з лав учительства „клясово-ворожі елементи", як про це свідчить постанова XVIII. пленуму київського комітету комуністичної партії, де подано імена тих „ворогів" (Перепелиця, Туранський, Луценко, Шеромет, Тутов, Галай). Як і раніш, від учнів вимагають насамперед участи і конкретної роботи в піонірських організаціях. Де вже думати учням про засвоєння грамотности, коли, як свідчить та сама постанова XVIII. пленуму, нерідко тримають дітей в піонірській кімнаті до 12 години ночі!

Мимоволі повстає питання: щож представляють з себе школи поза Києвом — на всьому просторі Сов. України, коли в самій столиці офіційно стверджено невідрадний стан шкільної справи?

Прага 6. IV. 1936.

*) Постанову XVIII. пленуму київського комітету комуністичної партії та промову В. Затонського: „Рішуче піднести грамотність у школі" див. у часописі „Комуністична Освіта", ч. 6. 1936 р.

ЕВГЕН ХРАПЛИВИЙ.

За нашу сільську молодь.

Великдень — і знов наша сільська молодь висипалася під церкву мов маків цвіт, і знову грає гагілки. А ми тішимося. Бо чиж є кращий образок на нашому селі, як отсі наші майбутні наслідники на Великдень під церквою? Може між ними, отими хлопятами та дівчатами, блукають майбутні наші вожди й передові діячі, може серед тих молодих головок неодна іскра Божа тліє. Чиж не зпоміж отсеї молоді вийшли чи не в більшості передові люди нашого народу?

Але мине Великдень і наші хлопці й дівчата, що у позашкільному віці, підуть до праці на нивках, а далі йтиме рік за роком, минатиме один Великдень за другим, треба буде перебрати синові батьківське господарство, чи доньці маминy хату. А вони будуть такіж як і були, своїм розумом, не вчились, бо бідні, не мають знання, не знають звідкіля до праці забратись. А тоді прийдуть знову чужі дослідники на наше село та будуть в чужих газетах писати, що ми — це єдиний нарід в Европі, що босяком ходить і тільки в одній сорочці. А всі ми (а може й ті по нас), будуть знову нарікати на народ темний. Темний, бо бідний, а бідний, бо темний. Відповідальність на нашому поколінню велика, коли так залишимо справу, коли в корені її не направимо. В корені, — а коренем цим — наша сільська молодь.

Якщо говорю про сільську молодь, то вправді великою нашою журою є дітвора у шкільному віці, але найбільшою журою є молодь, що вийшла зі школи, а ще не може увійти в усі громадські права. Це молодь між 14-им і 18-им, чи 20-им роком життя. Тоді, коли у молоді формується душа, коли вона найбільше вразлива на все, що довкруги неї діється, коли вона, наче губка всякає у себе все, — добре й зле, — що їй подає чи то виховуюча рука, чи умовини. А тому, що цеї виховуючої руки нема, ця душа молодеча виростає з прикметами, які добра доля і обставини дадуть.

А до того ця молодь має стати за недовгий час до праці в господарстві. До браку загального, громадського виховання долучується ще брак фахової, господарської освіти. Якжеж мають із цеї молоді вирости кращі громадяни і кращі господарі? Звідки ця молодь має набрати цього громадського виховання і господарського знання?

В останніх часах у нас багато дискутують про те, хто має цю роботу серед молоді робити. Як гарно булоб, колиб дискутували над тим хто

і скільки вже зробив. Але добре і те, бо вже правдиві слідне зацікавлення справою не тільки в одному товаристві. А праці тут доволі. Від трьох років виходить постійно один часопис для молоді („Хліборобська Молодь“, видає „Сіл. Господар“), а тепер появилось перше число нового часопису („Шлях Молоді“, видає „Рідна Школа“). А треба би ще неодного часопису для молоді у позашкільному віці. Неодного і то добре редагованого, нетільки, щоби він вийшов. Бож це має бути засіб формування душі молоді, збільшення її знання, а не засіб зібрання передплати. Мусимо усі збільшувати число передплатників цих часописів, але скількиж повітів є таких, де наші люди не знають навіть, що ці часописи виходять!

Та добра книжка і часопис для молоді — замало. Мусить бути міцна і свідома своїх завдань керма справи — належний провід, мусить бути організація, що обєднує молодь і знає чого хоче. А молодь до такої організації радо горнеться. Для приміру подамо Хліборобський Вишкіл Молоді „Сільського Господаря“, організацію, що виховує позашкільну молодь і фахово вчить господарського знання; в цьому є це єдина господарська молодеча організація у нас. Хліборобський Вишкіл Молоді „Сільського Господаря“ — це наскрізь продумана виховна й фахово-господарська праця, що тревае 4 роки, через які мусить пройти молодець чи дівчина. Це школа фахового знання, яка нетільки теоретично, а й практично вчить господарювати, при цьому учні є все дома, а не мусять нікуди йти поза село. Цю школу ведуть фахівці, бо тільки така фахова праця дає висліди. Отже ця молодеча організація приневолює молодь до систематичної праці над собою, праці впродовж чотирьох років, праці під наглядом фахівців. Це вже вимагає чимало жертв від молоді. А молодь всюди до цеї організації горнеться. Ось числа:

Рік	Гуртків Хл. Вишколу Молоді	Учасників: дівчат	хлопців	разом
кінець 1933	59	306	222	528
кінець 1934	220	1.029	966	1.995
кінець 1935	285	1.880	955	2.835
початок 1936	620	4.732	2.407	7.139

Отже сільська молодь розуміє вагу справи, вона розуміє її тимбільше, що ця організація дає їй теж практичне господарське знання. Та цю працю треба було підготовити. А підготовку вело в р. 1936. аж 43 фахівців по повітах, які уладили 63 курсів з 1.518 курсантами для передовиків і 236 курсів із 4.137 курсантами для змагунів Хліборобського Вишколу Молоді. Це величезна праця (хто її знає, цей оцінить) — а молоді перейшло через неї тільки дещо поверх 7.000!

Наводжу ці числа, щоби показати, як великої треба праці над молодю, коли її хто бере поважно, і кому залежить на справі, а не на числі. А тої молоді, що чекає на цю працю на наших селах ще сотні тисяч! Є місце до праці, є над ким працювати. Треба тільки направду працю вести після пляну і продуманої програми, бо душа молоді — це дуже ніжний і цінний скарб для всього народу. Над нею треба попрацювати, якщо висліди мають бути добрі і тревалі.

Отже не питання хто має вести працю, а наказ: усі, що відповідальні за наше село, його розвиток і майбутність. Але це мусить бути направду праця для справи, праця для нашої молоді.

Нехайжеж співи гагілок, що гомонять під звуки великодніх дзвонів звернуть увагу наших провідників села на найцінніший скарб, що його маємо, на молодь українського села!

Христос Воскрес!

В часі, коли людство святочно пригадує память Великого Чуда, не слід і нам, українцям, попадати у зневіру.

Встаньте всі втомлені духом, ободріться маловіри, прозріть невидючі й пізнайте, що Рідна Школа кладе нові основи для нового українського покоління. Це покоління має бути гідне і вести українську націю до вершин, до зір і наближувати її до найвищих національних ідеалів, здійснювати наші національні бажання.

У дні особливого підєму духа розкриймо в один час жертвенні серця народу, сповнім потребу душі спрагненої чину і масовими великодними дарами зложім гідну писанку Рідній Школі! Цеж буде дар на вдержання її шкіл і виховних заведень. Це буде поміч, що дасть змогу найширшим масам української молоді переійматися гаслами Рідної Школи: **Честь Нації; Воскресення України.**

Христос Воскрес!

М. ВОЗНЯК.

Українська революційна пісня 1848 р.

У своїх „Воспоминаніях старика очевидца из семинарской жизни 1848-го года“ у ставропігійському „Временнику“ на 1888 рік згадав автор, очевидно Іван Гушалевич, і про відсвяткування уродин цісаря Фердинанда в мурах духовної семинарії дня 19 травня. Головна роля припала тоді саме Гушалевичеві, що на нього як на першого дуктора випало мати промову. Мало того. Коли гості виходили до городу, хор вийшов хор на галерію перед музей і заспівав голосно „нововаписану пісню“ „Мир вам, браття“. Пісня викликала захоплення між семинаристами: Гушалевича носили вони на руках по городі.

Віршованою промовою Гушалевича п. з. „Спів“ закінчується, а згаданою піснею п. з. „Мир Руссинам“ починається видана в капітульній друкарні в Перемишлі 1848 р. перша збірка поезій п. з. „Стихотворенія Ивана Гушалевича“ (32 сс. мал. 8°). У примітці до пісні зазначено, що її роздавано в Празі на славянському конгресі „с отношеніем ся до славян“, тобто з початком „Мир, славяне, вам приносим“. Таким тріюмфом своєї пісні не задовольнявсь автор, а видав її ще у восьмисторінковій брошурі 1849 р. п. з. „Пѣсни на день 3/15 мая 1849“, яка крім неї принесла дві інші його пісні, а саме: „Де есть Руска Отчина?“ й „Щасть нам, Боже, щасть нам, щасть“. До першої і третьої подано ноти (Любовича), а при другій зазначено ідентичність мельодії з піснею „Дай нам, Боже, добрий час“.

Перші роковини скасування панщини у Львові звеличалися без сумніву до популярности пісні Гушалевича. Короткий їх опис подала „Зоря Галицка“ в ч. 39. На засіданні Головної Руської Ради 18 травня покликано окрему комісію для докладного опису роковин, який і надруковано в чч. 55 і 56 „Зорі Галицкої“. З нього може не від речі буде тут дещо зацитувати. „Уже двома днями вперед зїздилися із всіх округів священики і мірскії, міщане і селяне з далеких сторон до Львова, і прибували не лише посланники всіх громад з найдальших сторон, аби при тім празнику присутствовати, але самого 3 мая війшлися з околиці Львова цілії громади в процесіях в проводженю своїх священиків з крестами і хоругвами оздобленими в цвіти і стяжки народних барв со свіщами в руках і потягнули від церкви ставропігіяльної в святім проході разом з рускими парохіями львівскими в проводженю церковних пінії через місто на велику святоюрску площадь, де в самій середині на помості під великим в народні барви і многими австрійскими і рускими хоругвами оздобленім шатрі високий жертвенник устроений був“. На великій святоюрській площі був такий здвиг народа, що „тяжко було перетиснутися“.

Кульмінаційний пункт перших роковин скасування панщини творило ось-яке видовище. По Службі Божій відбувся величезний похід із військовою музикою з святоюрської площі під губернаторство (пізніше намісництво). В дарунку для цісаря везли в подяку „за одержані благодатії по древному народному обичаю велит-бохонец хліба і миску ярого меду. Той хліб, лавром і народною хоругвою оздоблений, був на возі умисне к тому приспособленім, синожовтим платем покритім, з чотирма народними хоругвами, 12 в сино-жовтії ярма запряженими волами з позолоченими рогами золотою лянцою тягненім відвезений 24 посланників громад з 12 руских округів провадили на синожовтих поводах тії воли; а 12 членів Ради Головної (межи тими 3 священиків) і 24 посланників 12 руских округів з гудебною бандою із переду провадили цілий похід“. Навмисне лишаю мову цитат без змін, щоб вони вийшли якнайвірніше.

За далеко завелоб ширше спинятись тут над іншими деталями перших роковин скасування панщини, пополудневу частину яких творила народня забава в поезуїтському городі. Під враженням хвилини писала про неї „Зоря Галицка“ коротко: „Город красно був пристроений; всюда були надписи рускі; над вечером було зрілище руске в арені; потім штучні огні; город був освітлений“. Широкий опис зазначував також, що тут і там „видіти було нашу молодіж в народнім строю: Мати Русь возрадовалася — восторжествовала, поглядая на свої красаві рускі дони“. Зокрема захопилась львівська молодь двома сестрами-красунями з Золочівщини.

І рознесли вибрані учасники перших роковин скасування панщини пісню Гушалевича, правда, не за море, в чужину, як у ній співається, але всеж таки по всій Галицькій Землі. І була вона вірною відбиткою тих настроїв великої частини української суспільности Наддністрянщини, які вилились в оформленні кульмінаційного пункту травневих роковин: вона стала їх національним гимном, не зважаючи на те, що „кожне слово того гимну як на ту пору було „кричучою брехнею“ (вислів Франка в статті про Гушалевича).

„Одначе маємо доказ, що були в Галичині українці, які не могли погодитись із змістом гимну Гушалевича. У травні 1916 р. подарував до Бібліотеки Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові надрад. Лев Шехович „Український національний Гимн, записаний неб. Йосифом Шеховичем, сам. сотрудн. в Яворові в 1849 р.“ Таку назву подав і таке походження рукописної пісні означив пок. урядовець Бібліотеки Ол. Назарів, очевидно, на підставі інформацій жертводавця.

Запис пісні показує, що її записувач не привик ще вповні до свого письма. Ось її текст:

ВІСТИ ЗІ СВІТА.

ІТАЛІЙСЬКІ Й АБІСИНСЬКІ ВТРАТИ В ОСТАННІЙ БИТВІ.

РИМ, 9 4. ПАТ. Зі звіту, що його прислав марш. Бадоліо, виходить, що італійські втрати підчас ост. битви над озером Ашіянджі виносили: вбитих італійських 21 старшин, 86 вояків і 204 еритрейських вояків (туземців), а ранених 49 італійських старшин і 269 вояків та еритрейських вояків 669. Скількість абісинських втрат докладно невідома. Виносить вона певно кілька тисяч. Італійці взяли 500 вояків у полон, здобули 18 гармат, 1 метач бомб, 43 скорострільи, около 1500 крісів, особове авто й нечусову радіоапаратуру, 11 вантажних авт і багато муніції та воєнного матеріялу.

ІТАЛІЙЦІ НІКОЛИ НЕ ДІЙДУТЬ ДО АДДІС-АБЕБИ.

ЛЬОНДОН, 10. 4. ПАТ. Ірляндець д-р Брофіль, який був провідником абісинського Червоного Хреста на північнім фронті, а тепер перебуває в Льондоні, заявив: Італійці ніколи не дійдуть до Аддіс-Абеби. Тяжкі клопоти прийдуть підчас дощів. Тоді італійці не зможуть доставляти харчів до висунених наперед станиць. Я переконаний, що тоді італійці матимуть великі втрати.

ДОДАТКОВІ ДОДАТКИ НА АНГЛІЙСЬКЕ ЛЕТУНСТВО ТА ФЛЬОТУ.

ЛЬОНДОН, 9. 4. ПАТ. Канцлер скарбу Чемберлен сказав у палаті громад, що передбачує додаткові видатки на військове летунство в 1936 р. в сумі ок. два міліони фунтів штерлінгів. Чемберлен хоче зараз по святочних феріях предложити парляментові додаткові видатки на воєнну фльоту у звязку з новою програмою розбудови збройних морських сил.

Далѣй, далѣй, руски дѣти,
Бо южъ давно прийшовъ часъ.
Годѣ намъ в мирѣ сѣдѣти,
Коли ворогъ гнобыт насъ.
Станьмо разомъ, а то смѣло
Противъ нашимъ ворогамъ,
Вкажѣмъ свѣту через дѣло,
Що народнѣсть мыла намъ.
Возьте, хлопцѣ, коси въ руки,
Далѣй жваво на врага!
Най ся скѣнчатъ наши муки!
Далѣй, гура, гура га!
Нехай сонце зайде кроваво!
Окажѣт' вашу силу:
Кольте, бийте, рѣжте жваво,
Сыпте зъ врагѣв могилу.

В наведеному тут тексті справлено рукописне „гнубыт" на „гнобыт", „свѣто" на „свѣту"; „восьте" на „возьте", подвійне „звавo" на „жваво" й „рѣште" на „рѣжте". До цього треба додати, що „прийшовъ" надписано над первісним перекресленим висловом „минувъ".

Автор пісні невідомий. Такі її вислови, як „южъ" зам. „вже", „восьте" зам. „возмѣтъ"; або „крвавo", промовляють за її походженням із надсянських околиць. Одно певне, а саме, що наведена пісня це протест проти гимну Гушалевича. Доказ цього маємо в рядку „Годѣ намъ въ мирѣ сѣдѣти". Коли Гушалевич закликував: „Далі в мирі, далі в ладі", автор пісні закликує подібними висловами до бою. Автім останні вислови вказують на те, що авторові рукописної пісні була відома пісня Каспра Ценглевича з такими початком:

Далій, браття, в руки коси!
Лях нам красний приклад дав.
Вже вольности брязят голоси —
Довго русин, довго спав!
Далій, хлопці, на врага!
Гурра-га! Гурра-га!

ФРАНЦІЯ РІШИЛАСЬ ОКУПУВАТИ САРЩИНУ?

ПАРИЖ, 10. 4. ПАТ. Авас повідомляє з Женеви: „Дейлі Телеграф" помістив таке інтерву свого дипльоматичного представника з мін. Фляденом: Якщо Німеччина нарушить ст. 42. версайського трактату будуючи твердині в Надренщині, Франція рішиться окупувати Сарщину. На думку Фляндена треба було окупувати Сарщину ще 7. березня ц. р. у відповідь на нарушення льокарненського договору Німеччиною.

Мін. Фляндeн заперечив рано, що не говорив кореспондентові ні словечка про можливість окупації Сарщини.

БЕРЛІН, 10. 4. ПАТ. Всі німецькі щоденники подали вістку „Дейлі Телеграфу" зі заявою Фляндена з погрозами про окупацію Сарщини на випадок будови твердинь у Надренщині. „Ангріф" називає цю здогадну погрозу Фляндена жестом розпуки.

Начальний редактор „Берлінер Тагеблят" Павло Шефер повідомляє з Женеви, що тамошні кола не вірять, щоб Франція зважилась на крок, щоб ще більше загострити положення. Зате в Женеві здогадуються, що Франція таким ставленням справи хоче зробити натиск на Німеччину і на В. Британію.

МІЛЯРД ФРАНКІВ ПОЗИЧКИ ДЛЯ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. 10. 4. ПАТ. „Матен" повідомляє з Амстердаму, що між Францією і Голяндією йдуть переговори у справі нової позички міліярда франків для французького уряду. Представник амстердамського уряду Мендельсон виїхав уже до Парижа на переговори у справі цієї позички.

БОЛЬШЕВИКИ ВІДКИНУЛИ ПРОТЕСТ КИТАЮ.

Гострі напади большевицької преси.

ШАНГГАЙ, 10. 4. ПАТ. Міністерство закордонних справ у Нанкіні дістало ноту з відкиненням протесту проти большевицько-монгольського пакту. Большевицький уряд заявляє, що пакт з Монголією не нарушує китайсько-большевицького договору з 1924 р.

ЧЕРГОВИЙ НАПАД БОЛЬШЕВИКІВ НА ЯПОНЦІВ У МАНДЖУ-КО.

ЛЬОНДОН, 9. 4. ПАТ. Райтер повідомляє з Харбіна: Офіційний комунікат каже, що 14 большевицьких міліціянтів напало на японську стежу, одного старшину і 4-х вояків, на схід від стації Пограничная на території Манджу-ко. Японський старшина вбитий, 4-х японських вояків не вернулося. Японці здогадуються, що їх теж убили. Влада манджурської армії заперечує, що большевицька поліція вийшла на територію Манджу-ко.

КОРОЛЬ ЕДВАРД VIII. РОЗДАЄ МИЛОСТИНЮ.

ЛЬОНДОН, 9. 4. ПАТ. У вестмінстерському монастирі король Едвард VIII. по традиційному звичаю роздавав нині королівську милостиню між найбідніших. Перед королем ішов льорд „вел. надворний милостинник", кентербер. архиепископ, ніс велику золоту тацу, на якій лежали невеличкі червоні й білі гаманці, повні срібних і мідяних грошей. Король ніс в одній руці традиційну китицю цвітів, другою брав із таци гаманець і особисто давав бідним. З одного боку стояли мужчини, з другого жінки, заг. 142 особи, по 71 з кожної.

АРЕШТУВАЛИ ТРЬОХ ДИРЕКТОРІВ Т-ВА „ФЕНІКС".

ВІДЕНЬ, 10. 4. ПАТ. Слідство у справі зловживань в обезпеченевім товаристві „Фенікс" швидко поступає наперед. Вчора влада арештувала трьох директорів „Феніксу", а саме: Нусбрехера, Бретшнайдера і Ганні. Подробиці покищо держать у тайні.

—o—

ТАЙНИЙ ДОКУМЕНТ МІН. ФЛЯНДЕНА.

Загострення відносин між В. Британією та Італією.

ПАРИЖ, 10. 4. ПАТ. Французька опінія з невдоволенням обговорює теперішній стан женевських дипльоматичних розмов і гостро осуджує тактику британської делегації, головно мін. Ідена, який найбільше присвячує уваги італійсько-абісинському конфліктові. Заява мін. Ідена, що на випадок дальшої війни в Африці В. Британія застерігає собі вільну руку при виборі засобів щодо Італії, викликала переполох у Парижі. Преса пише, що британська і французька делегація розходяться зовсім у Женеві у своїх промовах. Преса обвинувачує англійців, що зовсім не розу-

міють ні французьких аргументів ні положення Франції. Далі преса доказує, що справа з Німеччиною є куди більше небезпечна для Европи, ніж італійсько-абісинський конфлікт. До того Франція не хоче відштовхувати далі Італії, яку бажає втягнути знову до европейського концерту.

Преса широко розписується про вручення мін. Фляденом тайного дипльоматичного документу мін. Іденові, який первісно був третьою частиною французької заяви, що була відповіддю на німецький меморіял (як відомо, оголошений текст меморіялу складається лише з двох частин). В цьому документі французький уряд стверджує, що Німеччина дала відмову відповідь на умовини льокарненських держав і тому слід уважати переговори з Німеччиною за скінчені. Крім того французький уряд домагається негайного переведення в життя змісту листа британського уряду, долученого до британського порозуміння, який передбачує, що на випадок невдачі з переговорами, наради генеральних штабів Англії, Франції і Бельгії мають перемінитися на постійний військовий союз між цими державами. В цьому документі французький уряд — як пише „Евр" — мав застерегти собі свободу пристосувати господарські і фінансові санкції супроти Німеччини на випадок, якби вона почала будувати твердині в Надренщині всупереч виразним постановам ст. 42 версайського договору.

В. БРИТАНІЯ БУДУЄ НОВІ БАЗИ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ.

РИМ, 10. 4. ПАТ. Льондонський кореспондент „Трибуни" повідомляє, що деякі англійські кола звертають увагу на Середземне Море. З тією метою адміралія покликала спеціяльний уряд, який зорганізований на зразок залоги корабля і має назву „Президент". Уряд складається з 90 старшин і ним проводить контрадмірал Летем. Члени цього уряду створили кілька нових укріплених баз на Середземнім Морі та зміцнили пристані, які від осени минулого року можуть відбивати найсильніші морські і летунські напади. Передбачують теж будову одної або кілька нових великих морських баз на Середземному Морі, які лежатимуть далі від чужих летовищ, ніж Мальта. „Дейлі Телеграф" оголосила ці вістки на думку „Трибуни" тому, щоб успокоїти британську опінію після того, як італійці заняли Гондар і зблизилися до джерел Нілю. Кореспондент „Трибуни" здогадується, що нові англійські бази створили в Гайфі і на Кипрі. Кружляють поголоски, що Англія дістала дозвіл від Еспанії використати Балеарські острови, де під проводом англійських старшин збудували підземні твердині з протилетунською артилерією. Крім того в Єгипті відкрили новий залізничий шлях, який є продовженням з Александрії до м. Мереа-Марту, віддаленого 150 км. від Лібії. В Мереа-Марту стоїть від кількох місяців сильна англійська залога.

ДР СЕМЕН ДЕМИДЧУК.

За історичний атляс України.

Ню Йорк. 21. березня 1936.

Недавно читали ми в краєвих часописах, що під проводом д-ра Кубійовича викінчується видання Українського Атлясу. Таку працю треба повитати з великою радістю, бо вона стане в пригоді кожному українцеві, так, як тепер напр. уже розуміємо вартість Української Енциклопедії.

Та для практичних цілей поза границями рідного краю, а теж до великої міри для практичної науки історії, треба б подбати за видання хочби й невеликого історичного атлясу України. Коли схочемо „невірним Томам" наглядно показати, що Україна колись істнувала як нація або як держава, найліпше показати це на мапі з минувшого. Тоді не треба покликуватись ні на якісь мало знані чужі чи свої твори, а показати відбитку історичних мап, напр. з 16., 17. чи 18. століття.

Таких мап не треба нам багато. Вистане 10—12, коби лише їх добре видано. Очевидно, що до видання повинні взятися не аматори, але знавці. Таких чейже наша нація вже має. Йде лише про призбирання матеріялів та про наклад. В одному і другім випадку можуть прийти з допомогою українці, що перебувають поза рідним краєм, бо вони найбільше відчувають потребу такої мапи. Поляки після свого розгрому разом з Наполеоном не легко піддалися новому положенню. Ніколи може в історії польського народу не йшла така горячкова праця серед польських патріотів, як саме тоді, коли втратили рідний край. Еміґранти за границею доказували чудес у пропаґандивній праці. Їхній комітет, а то й поодинокі люди, писали книжки в ріжних европейських мовах, висилали депутації до ріжних політичних потуг, розвивалась і спеціяльна література. Все те видало свої плоди хоч і не безпосередньо по упадку польської держави, але заграничні бібліотеки наповнились інформативною літературою, яка ще й досі є підставою „польськознавства".

В бруклинській прилюдній бібліотеці зберігається напр. фотографічна відбитка одного з перших часописів, видана лише в 250 примірниках. А видана вона лише тому, що там була звістка про „страшний похід Московії" на Польщу за часів Івана Грозного. („De memorabili moscovitorum expeditione"). Крім ріжних книжок про Польщу, а принагідно теж і про Україну, оскільки полякам було це вигідно, виданий теж був в англійській мові атляс із 10 мапами Польщі від 1772 р. Атляс виданий у 1837 р., отже безпосередньо перед польським повстанням. На цій мапі блідими буквами на правім березі Дніпра є напис по англійськи „Юкрайн".

Основником модерного історичного атлясу вважають д-ра Карла Спрунера, що в р. 1846 видав у Гота „Гісторіш Ґеоґрафішер Ганд-Атляс". У його мапі римської держави з IV. століття поміщена назва племени „Роксоляні": На мапі з часів хрестоносних походів зазначена велика Галицько-Володимирська Держава, а вже в мапі „Европа при кінці XIV. століття" появляється назва німецькими буквами „Украйне" по обох боках Дніпра. І від тоді ця назва постійно появляється на дальших мапах аж до р. 1815, коли то імя України заступлено назвою „Кляйнруссен".

Реґінальд Лейн Пул, автор англійського історичного атлясу, виданого в Оксфорді в р. 1902, подає вперше назву України на мапі з р. 1360, потім ця назва появляється на кільканадцяти інших мапах з ріжних часів (напр. мапа з часів Вестфальського миру 1648 р. має назву України по обох боках Дніпра біля Києва, а нижче назва „Запорожські Козаки"). „Гандатляс", виданий у 96 мапах д-ром Ришардом Андре в Ляйпціґу 1886 р., подає назву України над Дніпром ще на мапі з часів найбільшої сили Наполеона, хоч на півночі вже є напис по німецьки „Цісарство російське".

Та важніші для нас мапи не в історичних атлясах, бо вони здебільша модерні і створені вже в новіших часах на підставі студій, а мапи з колишніх „модерних" атлясів. Бо колись були теж „модерні" часи, хоч тепер вони для нас „старі". Таких „модерних" атлясів появлялося багато в місті Амстердамі в Голяндії, де був довгі часи славний картографічний інститут Йоана Янсонія і його наслідників (від 1566 р.). Друге видання його „Атлясу Майор" появилося в 11 томах величини американських ґазет, отже цілого аркуша, пересічно по 300 сторін. В атлясі Янсонія, писанім латинською мовою, находяться не самі мапи, а ще й докладні розвідки про народи та історичні спомини й описи про ріжні краї. В тому „Атлясі Майор" дуже багато пишеться про укра

ЗОРЕСЛАВ.

Привітання весни.

Шляхи засипані ґірляндами пісень —
Виходьте, друзі, зустрічать весняний ранок!
Нехай уста цвітуть цілунками веснянок
Червоні мов корал, горючі мов огень.

Співаючи зривайте прядиво заслон цих,
Що вкрили сонністю розмолену блакить,
До вас надхненим льотом янгола злетить
Розкішний усміх ранку зроджений на сонці.

І серце відчиніть, мов келихи лілей
І пийте ранній чар юнацькими устами,
Кохайте янгольським коханням до нестями,
І ранок і весну і квіти і людей.

І будьте мов крилаті, ясні херувими
В симфонії осан окриленних сердець,
Несіте Богові безсмертний свій ранець —
Молитву сяйних ранків з піснями дзвінкими.

Ген, перед вами сонишість блакитних рос,
Над головами храм зростає шафіровий
Молитвою землі цвіте вівтар шовковий
На вівтарі-ж Він Сам — усміхнений Христос.

В. МИХАЙЛІВ

Prima Aprilis.

Метеорольоґічний комунікат заповідав на кінець березня великі сніги. Наталка Калуська ждала цієї вістки, наче льотерійної виграні. Від місяця приготовила лещета, спортовий костюм, навіть деякі лещетарські харчі. Остання нагода використати безсніжну зиму! — нема чого й надумуватись. Товариства не треба було шукати: Марійка Мінкевич і Ромко Перинка вже від двох тижнів рвались у гори на чехословацький бік.

Ще того самого вечора повідомила Наталка свого чоловіка, що їде на лещетарську прогульку. На як довго? — це буде залежати від погоди. Цьогорічна зима така химерна, що при кінці березня можуть навіть у нас цвісти дерева. На кожний випадок після перших великих снігів, за який тиждень морозів лещетарі можуть ручити.

Северин Калуський ніколи не мав ніяких застережень щодо виїзду жінки на вакації або під час року. Вона потребувала спорту, а він залюбки залишався дома. Не тому, що так дуже любив самоту або так мало любив жінку. Не було для нього більшої насолоди, як уранці після кави, яку пив завсіди в ліжку в год. 7-їй, пролежати ще годинку з папіроскою та книжкою. До бюра йшов щойно на 10-ту. У корабельній фірмі „Океан" вів листування та трохи книговодства. Ніхто не звертав там уваги, в якій годині він приходить — щоб усю свою роботу зробив.

Наталка не любила його старопарубоцької та урядницької звички „вилежуватись у ліжку". Вставала перед 7-ою, робила шведську ґімнастику, провітрювала мешкання і що десять хвилин гукала:

— Верцю! Вставай уже! Ціле місто на вулиці від години! Ніколи поспрятати не можна через тебе!

Та це була тільки спонука стягнути його з ліжка, бо в його кімнаті лежали по кріслах його старі убрання, капці або газети по кілька днів нетикані. Наталка не мала часу стирати порохи ані займатись господарством, бо кожну вільну хвилину присвячувала спортовій орґанізації „Розгін". Дім вела стара Настя, яку чотири роки тому, замісць шлюбного дарунку, прислала Наталці із Вербівки щира тіточка Клявдія.

— Як є така погода — сказав Калуський жінці — остання цієї зими і ти вже умовилась, то їдь. Якось із Настею дамо собі раду...

— Уявляю собі цю раду! — відповіла Наталка — напевне перед девятою кави до уст не візьмеш!

І поїхала.

Спортові товариші Наталки — Марійка Мінкевич і Ромко Перинка (напів наречені) ще в залізниці найшли ширше товариство, що прямувало на сніжні верхи з тими самими причандалами. Снігу не треба було возити зі собою і пять днів минуло їм у сонці, на вовчім апетиті і ведмежім сні. На шостий пішов дощ, весна моргнула більмом — ногу можна було зломати за порогом хати.. Захист „Вірлине гніздо" гомонів від співів і жартів. Перинка забавляв усіх анекдотами із власної збірки „Тисяча й одної ночі", підкладав сусідам під подушку вилки, підсипував до бриндзі чеколяду.

28-го березня ввечір ударився в чоло і сказав до Калуської:

— Пані Наталко! Не вільно нам забути, що за кілька днів „пріма апріліс". Треба буде придумати щось таке, щоб ті наші цуцики з „Розгону" казились! Свому чоловікові теж можете вислати якийсь анонімчик. Нехай не тужить, філістер!

— Алеж ви наївні! Я певна, що він радий, коли може не відчиняти у своїй кімнаті вікон і спати до полудня.

— Но, но, знаємо ми тих вдоволених чоловіків, що із заздрощів гризуть уночі подушку і кажуть, що залишають своїм жінкам повну свободу! Якби так виставити його на правдиву пробу... Але річ ясна, з вами це неможлива річ!

Махнув рукою і взявся до ковбаси, що пахтіла йому весняними фіялками. Попивав чаєм селединового коліру і буцім-то думав. На доказ, що мовчанка його не пройшла даремне, почав знову:

— Маю ґеніяльну ідею! Вишліть йому на Пріма Апріліс лист, що більше до нього не вернетесь, бо зустріли тут чудового хлопця, що відповідає вашим ідеалам, такого як я, наприклад. Коли повірить, то це буде божеська комедія!

Побіг до решти товариства і чванився своєю думкою. Найшов таких, які погоджувались з його ґеніяльністю і радили жонатим та заміжнім використати таку штуку. Наталка тішилась жартом певна, що Северин уважатиме такий лист від неї за доказ її прегарного настрою і памяти про нього. Лист при співучасти Перинки виглядав так:

„Вибач мені, Северине, за тих кілька слів, які може будуть для Тебе прикрою несподіванкою, а може й ударом. Вибач теж за таку форму, відповідну до хвилини та обставин. Після зрілої надуми я рішила більше не вертатись до Твоєї хати і почати нове життя. Наші вдачі та характери — Ти сам мусів це ствердити не раз — зовсім суперечні. Формальні справи щодо розводу та моїх річей полагодить у моїм імені адвокат Йосиф Гусанек, з яким я тут познайомилась. Ще раз не гнівайся! Бажаю Тобі всього найкращого!
Наталка".

Чому Перинка вирахував, що лист з чеського кордону до Львова мусить їти аж три дні — невідомо. Калуський дістав його 30-го вранці, коли курив у ліжку папіроску. У такій позиції удари долі приймає людина спокійніше, ніж за роботою в бюрі або вночі, коли кіна та театри чигають на людські втомлені нерви. В одну мить виринуло перед Калуським усе його життя. Він мусів своїй жінці признати рацію: — вони не ма-

їнський нарід, а мап України є кільканацять. Із самого атласу Янсонія можна написати цілі розвідки для теперішнього покоління про розвиток української території та характеристику українського народу, а багато можна навчитися і про походження слова „Україна“ (чи від „окраїна“ чи від „країна“).

Для зрозуміння слова „Україна“ багато може причинитися теж атляс де Ліль, (Atlas Noveau, par Guillome de L' Isle), виданий в Амстердамі 1738 р., тому, що на мапі Угорщини подає назву по латински „Комітатус Унґвар'єнзіс“, а під тим написом ще додатково „Країна суперіор“ і „Країна інферіор“. Слово „Країна“ є теж ужите в атлясі Д' Анвіля з р. 1743—1771, виданім у Парижі, але це слово написане під назвою Волині на правім березі Дніпра, а окремо є ще „Україна“ на лівім березі. Д' Анвіль, як сказано в наголовку, був між ін. членом петербурської Академії Наук і щедро вживав назви „Україна“ в кільканацяти мапах. Але виданий в р. 1745 у Петербурзі в латинській мові „Атляс Руссікус“ не подає ні на одній мапі назви України. Зате англійський „Дженерал Атляс“ з р. 1804 Томаса Кічіна містить ще назву „Украін“ по обох боках Дніпра. Галичину називає Червоною Русю, а в північній Угорщині на нашім Закарпатті є Горішня Країна („Аппер Країна“) й Долішня Країна („Ловер Країна“) і між ними місто Унґвар (Ужгород).

В нюйорській прилюдній бібліотеці атлясів та книжок з описами подорожей на Україну стільки, що й на звичайний віз не забрав би, а легко можна дістати й фотостатичну відбитку бажаної мапи чи сторінки або образка з книжки. Згадую це тому, бо не знаю, як ставляться європейські бібліотеки до таких справ. Не маючи спромоги переглянути книжку Ілька Борщака, згадану свого часу в „Ділі“ („Що написали про Україну за останніх 500 літ“), не знаю теж, чи нюйорська бібліотека не має часом уникатів, яких і в Европі не можна вже подибати. На всякий випадок нюйорська прилюдна бібліотека більше приступна для використання матеріялу до історії України, ніж усякі інші.

Колиб хтось з европейських українців поважно підняв ся зладити український історичний атляс, повинен теж візвати американських українців до матеріяльної допомоги на видання такого атлясу, бо саме американські українці можуть з нього найбільше користати для пропаґанди. Требаб лише такий атляс видати в кількох мовах, як от „Atlas Hierarchicus“, виданий заходом Ватикану в Падерборн у 1913 р. Там поданий текст в мовах: італійській, німецькій, французькій та англійській. Український історичний атляс, очевидно, мусів би мати теж і український текст, а уступи мусілиб бути написані стилем, в якому кожне слово повинно бути важене.

ПЕТРО КАРМАНСЬКИЙ.

Два покоління.

Слово до „молодих“.

Споминн з часів „Молодої Музи“, що вийшли книжкою п. н. „Українська Богема“, дали нагоду нашим гомінким „молодим“ боєвикам до чергового порахунку з „батьками“, тобто з поколінням поетів, з якими звязав мене час і дружба. Один з авторів такої буцім-то боєвої статті пише, що „проблема поколінь, проблема „батьків і дітей“ позначилася у нас не тільки в громадському життї“, скажу більше; скажу, що ця — не проблема, а дурійка ворожнечі й пайдократії — позначається у нас уже на шкільній лавці, і вона — роздута такими виховниками, як Д. Донцов і його учні — є загрозливою недугою, яка веде до цілковитого розвалу нашого громадського життя. На жаль, цю недугу добачають лише вчителі, для яких праця у школі стає де далі — просто неможливою.

Та перейдім до деяких закидів. Вони зводяться ось до чого: З одного боку стоять у нас — по словам — „поети сентименталізму, забарвленого інколи народництвом“, з яких „дуже мало... записало тривко прізвища в історії нашої літератури й життя“, та які були „революційними паничами, що потім присідали на посадах“, і які хоч і „жили напередодні світової війни, в час, коли зароджувалися, надходили події, що мали порушити землю з основ“, „не залишили сучасній молоді сливе ніякого прикладу ні своїми творами ні життям“. — З другого боку стоять „ті, що виросли у твердих двацятих і трицятих роках, духовість яких формувала війна й революція, творчість яких визначає передовсім активна постава супроти життя й дійсности“, „друга ґенерація — молоді письменники й мистці, (що) йдуть своїм власним шляхом, змагаючися за нові ідеї й засоби“, яких ідеалом є по словам Ольжича „в шинелі сірій впасти від ґранати“.

Само собою насувається тут Самчуківське „дайош Варшаву?!“, або: „сіра шинеле, ґранати в руки і відвойовуй від „революційних паничів“ „посади“ й місце при каварняному столику! Мимохіть нагадуються тобі шкільні вправи теперішніх учнів, де читаєш раз-у-раз: „Перед війною абсольвентові школи посади напихали, хоч він і не хотів приймати їх, і він міг вести панське життя, не працюючи“ (автентичне).

Ціле непорозуміння ворожнечі „молодих“ геніїв до „батьків“-недотепів родиться з того, що ці молоді насправді дуже мало **пережили** і дуже мало стараються знати, хоч їх „духовість формувала війна й революція“ і вони „змагаються за поширення обріїв нашої духової творчости“. Пережили вони мало, бо більшість з них тоді, як ішла війна й революція, щойно вчилася малої абетки; а щоби навчитися абетки великої, до цього вони завигідні. Доказом цього є хочби й такі статті, яких автори у моїх споминах не дочитались нічого, хіба про каварні і по

ли нічого спільного. Навіть ту каву з папіроскою і ті мрії серед своїх подушок, які так розніжнювали його, Наталка мусіла завсіди зіпсувати йому своїми заввагами та докорами.

Буває так, що коли лікар відкриє в нас якусь зовсім несподівану недугу, з якою можемо надалі ходити по світі, то приймаємо цю новину так, якби ми не хотіли навіть думати про неї. Калуський пішов як звичайно до бюра, так само працював і зїв дома обід. Але по обіді пішов до каварні, казав дати собі чорної кави і курив. Порівнював, чи смак такий, як дома. Бентежило його те, що не може так спокійно мріяти. Очевидячки, стояла тут на перешкоді вістка від жінки. Пробував заволодіти собою. „Йосиф Гусанек! Напевне спортовець, ще й чех... Факт, що вона може захопитись чужинцем, з яким зазнайомилась на прогульці і хотіти вийти за нього, характеризує її зовсім добре“...

Прийшло йому на думку, що мусіла знати його вже раніше. Не дурно вибралась саме на чеську сторону. Так, якби в нас не було досить лещетарських теренів...

Увечір порядкував свою кімнату. Шукав, чи нема яких річей Наталки. Переносив їх до жінчиної шафи. Завагався на мент, чи має теж відложити її листи до нього. Переміг себе — навіть не хотів їх читати. Завязав шнурком і відніс до другої кімнати разом з подушкою, яку дістав від Наталки на імянини. „Краще не залишати в себе предметів, що розбуджують спомини...“

На другий день уранці сказав Насті, що не буде ані на обіді ані на вечері. Не знав іще, куди піде, але відчував деяку полекшу, що може вибирати між кількома ресторанами. Цікавий був на список страв: чи крім помідорової зупи і грибкової, як дома, може сподіватись там іще третьої.

У бюрі старався говорити голосно та самопевно, щоб ніхто не догадувався, що має якийсь клопіт. Коли залишився сам з машиністкою Ніною, спитав її:

— Панно Ніно, чи не хотілиб ви нині скористати з нагоди, що я маю вільний білет на „Щасливе подружжя“? Моя жінка мала вернутись, але забарилась... а сам не маю охоти йти.

— Дуже радо, пане — хотіла сказати як звичайно „пане контрольор“, але подумала, що в такій ситуації можна дозволити собі на — Северине...

„Щасливе подружжя“ було превеселою французькою фарсою і трохи розвіяло хмаринки мелянхолії Калуського. Французькі комедії мають теж ту прикмету, що розбуджують сильний апетит. Після вистави за вечерою Калуський запримітив, що панна Ніна не є ані така дурна, як собі уявляв, ані така безбарвна, як бачив її за машиною. Навіть здивувався, що мала так багато смаку: від капелюха до черевиків усе було в тім самім тоні.

— Ви зовсім подібні до Норми Крофорд у фільмі „Її звеличники“ — аж сам здивувався своїм компліментом.

— Хочете сказати Норми Шірер?... Крофорд має імя Джан... Саме тепер іде нова фільма з нею в „Касіно“. Варт було поглянути... але при нинішній крізі — —

— Якби ви хотіли, то можемо завтра — —

— А як приїде ваша жінка?

— Ні. Вона не приїде так скоро.

Повних пять днів учила машиністка свого наставника, чому американська ревія „Гинемо від сміху!“ зовсім нецікава і недотепна, хоч йому дуже подобалась у ній ревія з 200 танцюристками. Калуський ствердив здивований, що вранці не любить уже лежати довго в ліжку і з приємністю починає ходити до бюра.

7-го квітня приїхала перед святами Наталка, коли Северин був у бюрі. Зараз із кількох речень служниці зрозуміла вона, що Северин повірив в її лист. Лист прийшов на два дні раніше. Коли відчинила шафу, втратила бадьорий настрій, з яким верталась додому. Северин не їв дома і вертався невідомо як пізно...

Ще більше здивований був Северин, коли 1/2 12-ої вночі застав дома Наталку.

— Коли ти дістав мій лист на Пріма Апріліс?! — спитала вона різким, подратованим голосом.

Він зацукався. Хвилину не міг зрозуміти, що трапилось і відповів іще більше подратований:

— Тобі завсіди дурні жарти в голові!

Вийшов з кімнати і пішов спати. Наталка не могла заснути. Здавалось їй чомусь, що Северин її любить більше, ніж вона собі це уявляла. Вранці, коли він пішов мовчки до бюра, вона була зачудована, що він сам навів такий лад у своїй кімнаті. Вперше, за ввесь час її подружжя, прийшло їй на думку, що досі не дуже звертала увагу на лад у хаті. Просиділа ввесь день дома — прибирала, заглядала до кухні. Була горда, що має чоловіка, який так сильно до неї привязаний.

Перший день минув їм, як перемиря, що кожної хвилини може спалахнути новим боєм. Та під вечір настрій невиразного вичікування прояснився.

— Ти не гніваєшся на мене, Верцю? — спитала Наталка з такою ніжністю в голосі, що він не пізнав у ній задиркуватої спортсменки.

— Я й так не дуже цьому повірив — відповів він трохи нерішуче.

— Ти певне вже готов не пустити мене на другий раз на таку прогульку? — перевірювала його.

Северин скривився, як чоловік, в якого випрохують запитом комплімент:

— Ти знов не думай собі, що я вже такий дуже нещасливий, коли сам лишаюсь дома. Ти навчила мене трохи самостійности, но і ще чогось... Я почав ходити двічі на тиждень на більярд до „Центральної“. Це дуже добра гімнастика!

— Ти вже повинен був давно взятись до якогось спорту! — сказала радісно Наталка.

— Я хотів би, але знаєш, при такому занят-

сади „молодомузців“, дарма, що я на приклаках живих людей ам лював життеву трагедію сучасного життя більшости тих письменників. Нині молоді не розуміють, чому більшість тих вистків сьогодні примирає голодом, бо їм вигідніше видати присуд: „котюві по заслузі“.

„Якби ви, молодці, вчилися так, як треба, то і мудрість би була своя“. А так ви плетете: „жили напередодні світової війни, в час, коли зародувалися... події“ і т. д. Генеральний штаб австрійської армії був заскочений вибухом війни і не був до неї підготований, а якісь мізерні „молодомузці“ знали про її неминучість і дивилися мов телята на нові ворота на ці надходячі події та нічичирк!

То нехай би! — А проте, що скажете ви, „активісти“, на таке: Сьогодні щомісяця пишуть „активісти“ про нову военну загрозу, а ви „активісти“, що? формуєте полки? Кінчаєте студії у военних академіях? закуповуєте зброю, муніцію? вчитеся літаками літати? Робить це, чи бодай натякує до цього хоч би ваш літературний шеф ударник? — Куди там! — Одні зідають останній загін батька селянина і ждуть на посади, інші прислівують їм боеві дитирамби. Правда, є ще такі, що йдуть під команду отам. Коновальця, і не „в сірій шинелі від гранати“, а таки на шибениці — падуть. І для нас старих непотрібів це все зрозуміле, бо ми думаемо так, як думає Альдос Гакслі, що „кожне покоління має свою приватну історію і свій власний рід пророцтва“. Ще: „кожне покоління платить своею монетою і доконує свого вибору“. Ми для вас вибачливі. Ті дозвольте нам послужитися словами Клемансо: „Ці ваші революціонери (не ті, що ними дійсно були, а ті, що роблять революцію на сторінках журналів), мають саме стільки ідей, скільки мають їх ноги від стола. Заздрість і розжалення це все, що вони мають“. Бо і якже можуть бути ідейними і готовими до посвяти ті, хто обплювали всі рідні цінности, все минуле їх народу? „Cui bono“ вони будуть посвячувати себе і свою молодість? Адже вони мусять мати приклади з минулого! І що значать ці ваші вічні нарікання на те, що старше покоління не залишило молоді нічого? Залишило вам те, що й собі. Що більшого могло вам залишити понад те, що ви сьогодні знаете про дійсність існування у другій декаді XX. ст., наперед У.С.С.-ів, а потім У.Г.А., і існування в 1918—19 рр. української держави? Нам попереднє покоління у спадщині не залишило навіть нашої національної назви, і ми мусіли відвойовувати її. Миж залишили те, що Б. Хмельницький залишив майбутнім поколінням: спогад боротьби за власну державу і фактичне існування цієї держави.

У вас зате ми бачимо покищо істерію, розгардіяш і негацію. Та говорім про активізм.

Ми всі активісти. Тільки не з вашої школи. Бо тоді, як дехто з ваших хресних батьків цілу війну пересидів одинцем у Берліні і показався на Україні аж на міністерському фотелі гетьмана Скоропадського, а потім знову виринув у Відні, в тому часі ми, „революційні паничі“ — „молодомузці“ — замість давати собі безцільно розбивати черепи гранатами донських козаків і італійських берсальєрів, і замість на власну руку „робити політику“ в Берліні, пішли працювати в єдиній тоді доцільній організації, в „Союзі Визволення України“, що обєднувала ввесь наш актив без огляду на партійну приналежність (Б. Лепкий, В. Пачовський, М. Паращук, П. Карманський і М. Голубець), а пізніше пішли до завошивлених бараків у Німеччині, і вислухуючи від рідних патріотів московських епітети: „австрійські й німецькі к...и“, формували душу майбутніх активістів. І наша праця дала Україні трохи чи не єдиний справжній актив у великих днях революції. А потім ми робили те саме всюди, де тільки треба було збирати загублені душі рідного народу.

Це не була ідилія, ні! Це була боротьба не легша від фронтової служби! — Від гімназійної салі, через табори полонених, курси на Україні, школу на Підкарпатті, а де в кого і далі, за океаном — аж до роботи при будуванні держави — отсе той наш активізм, на якому ви, молоді, тепер будуєте, за життя нас поховавши й обплювавши, та тріюмфуючи, що, мовляв, ми „поломили пера“ і „поломили крила“.

Чи ми поломили пера, не вам це знати; а якби й поломили, так малиб до цього причини. А крила поломив нам наш „активізм“, дарма, що ви тицяете нам „посадами“, яких ми з легким серцем позбулися, саме в імя нашого активізму.

Я написав у моїх споминах доволі ясно про те, як ми, тоді молоді, бачучи байдужність загалу до духової культури, намагалися цю недугу лікувати. Сьогодні скажу більше. Скажу, що коли в ювилейному році І. Франка, тоді, як суспільство ладилося навіть ювілейним даром сплатити ювілятові довг вдяки й заплатити йому за кривду, вийшла на світ прегарна книжка поета „Semper tiro“, яка вартує безперечно більше, ніж уся збірна творчість „активістів“, за цілий рік розійшлося цієї книжки аж 300 примірників. Ціна книжки була 1 австр. корона...

Ось чому ми були „поетами сентименталізму“! Ми є ними і сьогодні, бо ми свідомі того, (тепер ми справді свідомі!), що йде велика пора. А водночас бачимо, що ця пора, не дивлячися на паперовий активізм застукає нас у гіршому становищі та й дотого без Франка, якого грандіозну постать ви, активісти, руками вашого вчителя стягнули з педесталу. Ми бачимо, що нашому „piccolo mondo antico“ ми можемо протиставити тільки ваш „piccolo mondo moderno“, який є настільки мізерний, що в ньому нема ніякого авторитету, бо ви цей авторитет знищили, а дотого ви виховали теперішне покоління в істерії. А ми віримо цитованому вище Гакслеєві, що „чуття постачає зразу багато енерґії, яка всеж скоро вичерпується, якщо чуття не буде зраціоналізоване“.

Ось чому ми не перестаемо бути сумними, не можемо нарівні з вами вигукувати: evoe! і потрясати паперовими мечами! Ми бачимо насілки цієї істерії на судових розправах, бачимо дещо таке, що соромом палить наші обличчя, що ранить нас до живого. А одначе ми, старі, не насмілюємося накинути цього вашій совісті і відповідальности, так, як ви робите нас відповідальними за недавні невдачі, заплющуючи очі на те, що опріч нас, молодих, існував велитень Франко, і на те, що Наддніпрянщина мала Шевченка, а всетаки вона, вдесятеро більша Галичини, не спромоглася навіть на таку кількість справді організованої боевої сили, що Галичина.

Ні, таки мусите вглянути в наше минуле трохи далі. Міряти події історичні аршином одної чи двох декад часу трохи рисковно!

Наш біланс замкнений, або дополовини замкнений. Нам історія, одинокий справжній суддя, вже назначила місце в історії рідної культури. Ви цього присуду не скасуєте, хоч би і як заперечували нас, використовуючи до цього всяку нагоду, аж до радія включно. Зате про вас ми ще маленько знаємо.

Дотого ми не приписуємо поезії такого велитенського значіння, як ви; бо якби душу загалу оформлювала тільки література, то зва-

живши те, що в 1919 р. галицька молодь кинула масово ґімназії і пішла воювати, довелось би сказати, що тодішня поезія вивязалася із завдання напрочуд гарно. А хоч би і так було, так не слід забувати, що до ідейного захоплення треба ще реальних основ і проводу. А цього ми, поети, не були всилі дати. Таксамо, як ви, опріч захоплення не можете дати молоді нічого більше. В таких випадках виходить або таке, що ця ідейна молодь гине гекатомбами від голоду, тифу, недостачі крісів і набоїв, або мнеться в результаті винайдених вами „героїв абсурду“ [sic!], замість героїв доцільного діла, або молодь заганяють у тюрми, щоб перейшла школу покірливости й компромісовости. І в результаті маємо романтику. Та романтики віодин нарід не потрібує забагато. Бо тоді приходить манія самогубства, і то самогубства масового, тобто — прольоґ до вмирання нації.

Щодо себе, зверну вашу увагу, що на мій рахунок записано не тільки книжки: „Ой, люлі, смутку“, і „Пливем по морю тьми“, — але й „Al fresco“, „Між рідними...“, „За честь і волю“, ба навіть переклади Маццінія, та що дві останні названі книжки найшлися на індексі книжок заборонених. Чи ви завдали собі труду, щоби подумати, чому ці книжки нецензурні? І чи думаєте, що до того, щоби розбуджувати активізм, треба конечно бундючних вигуків? Був час (1920—21 р.р.), коли навіть 70-літні старці, слухаючи у Відні на сходинах журналістів і письменників моїх, як пише Д. Донцов, „скиглінь“, схоплювалися з місця і викликали: Слухаючи цих віршів, я старий готов якстій іти на бій! — Тоді ще волюнтаризму й активізму у нас не опатентували; але тодішнім людям кінецій волюнтаризму не було треба: вони мали щось сильніше — мали ідею, що криком себе не виявляла.

ті, яке я маю, ніколи не можна дозволити собі на такий панський спорт, як виїзд у гори...

— А ти не міг би попросити свого директора якої відпустки? Працюєш уже так довго цілими днями.

Северин тільки бомкнув:

— Е-гм...

І пішов до бюра. Набрав сміливости і ввійшов до кабінету директора:

— Пане директоре! Моя жінка поважно занедужала в горах і я хотів би поїхати до неї...

— Тиждень буде досить? — спитав директор.

— О, певне...

— Можете їхати хочби зараз. Може вам треба на дорогу? Ми тут з панною Ніною дамо собі раду.

Северин телефонував негайно до свого приятеля Порецького:

— Стефку! Хочеш узяти мене зі собою на свята на село? Я вільний на цілий тиждень!

Порецький був славний гуляка і постійно кпкував собі з Северина, що не вміє ні зїсти, ні випити.

— Ти не жартуєш? Дуже радо!

Северин уже не вертався до хати. Сів і написав листа до жінки, прохаючи машиністку, щоб передала його ввечір.

Наталка читала й очам своїм не вірила:

„Моя дорога! Саме вичитав я звістку, що на Великдень упаде на селі в одного мого приятеля сніг. Іду туди. Коли буде сніг, напишу“.

Вбігла до кухні і кричала:

— Настю, скажіть мені правду, що наш пан підчас моєї неприсутности тут виробляв? Чи ви можете це собі уявити — на самі великодні свята виїхав і ні словом нас не попередив! Що ви на це скажете?

— Е, прошу пані — відповіла служниця — це звичайна річ... весна... Ну, і мусить раз на рік наш пан бодай на свята перевітритись!

Веселих і тверезих свят!

Чверть століття минуло, від коли українське громадянство стануло зорганізовано до боротьби з отрутами: алькоголем і нікотиною. Кожного року у святочному часі гомонять важливі гасла Т-ва „Відродження“. Так у цьому році з нагоди Світлого Празника Воскресення Христового кидаємо гасло:

Святкуйте без алькоголю й тютюну! Не безчестіть Радісного Свята пияцькими піснями та пяними вигуками! Рятуйте своє здоровля та здоровля своїх нащадків! Алькогольна й нікотинна грізна отрута мститься з роду в рід. В радісний День Воскресення Христа Царя й Ви причиніться до визволення нашого народу з оков алькоголізму й нікотинізму, що їх двигає від віків! Святкуйте тверезо та без тютюневого чаду! Тільки такі свята дадуть Вам вдоволення та дійсну радість, Вашому тілу відпочинок та нові засоби сил, а Ваше майно збережете перед злочинною розтратою! Замість на алькоголь і тютюн — жертвуйте на Т-во „Відродження“ та на загальнонародні цілі!

Головна Рада Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“ у Львові.

Всього потрохи.

ТРЕБА ВМІТИ В ЧАС УРОДИТИСЬ.

20 літ тому виїхав із мадярського міста Кечкемет робітник-селянин Янош Барабаш, імовірно наш земляк, з жінкою до півд. Америки. У грудні минулого року вмер він несподівано в Буенос Айрес і вдова рішила вернутись на батьківщину. Її сестра прислала їй гроші на дорогу і Барабашова сіла на італійський пароплав. У дорозі вродила вона сина, назвавши його Віктор Емануель. Між пасажирами зробили збірку на маму та дитину і за кілька годин дістала вдова 20.000 лірів. Коли вона приїхала до Кечкемет, дістала вона повідомлення, що італійська держава призначила на виховання молодого Віктора Емануеля 65.000 лірів, які лежать в італ. банку. Крім цього корабельне товариство, до якого належить корабель, де вродився хлопець, заявило, що прийме хлопця від 12 р. життя до себе на службу.

ЯКІ БУВАЮТЬ КЛЮБИ?

Англія славна своїми клюбами. Щороку засновують там нові клюби, з іншою метою. Найславніше своїми клюбами графство Йоркшір. Саме там повстав недавно клюб — „пантофлярів“, себто чоловіків, які дома у приявї своїх жінок не мають голосу. Осідок цього клюбу — Галіфакс. Уже в першім місяці до клюбу зголосилось дуже багато членів. У чому завдання цього клюбу, досі точно невідомо. Бідні чоловіки будуть імовірно мати право у клюбі жалітись на кривди, які відчувають дома. У Галіфаксі є ще „Клюб духових жебраків“, у Гадерсфілді „Клюб брехунів“, у Шефілді „Клюб череванів“ і в Бердфорді „Клюб мужчин на 6 стіп заввишки“.

З КАРІЄРИ АНҐЛІЙСЬКИХ ДЖОКЕЇВ.

Цього місяця святкував в Англії у м. Істборн джокей Чарльс Вуд своє діямантове весілля в 81 р. життя. Його жінка має 79 літ. За своє життя він здобув — 1750 перших нагород на кінських перегонах і три рази найбільшу нагороду славного „дербі“. Його великим суперником був один із найбільших джокеїв Англії Фред Арчер. Арчер, був як на джокея, трохи за високий, бо мав аж 1 м. 74 цм., а джокей не повинен важити більш як 54 кг. У 25-ім році життя побив він усіх інших джокеїв. але з року на рік його професія ставала для нього щораз важча. Не помагали купелі і дієта. Після передчасної смерти своєї жінки, яку дуже любив, покінчив він самогубством у 1888 р. Попереднього року здобув він 246 нагород, разом за все коротке 29-літнє життя 2750 виграних і 4 рази „дербі“ — пересічно 200 виграних річно. Тепер найпопулярнішим англійським джокеєм є Ґордон Річардс, що два роки тому здобув 247 виграних — рекордову цифру. Його перевищив тільки у 1906 р. американець Міллер, що мав за рік 388 виграних. Тут треба додати пояснення, що в Америці кінські перегони тягнуться 12 місяців, а в Англії тільки від березня до листопада.

НАЙБІЛЬШИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ВІД ЧАЮ.

Одну з найоригінальніших професій у світі має у Ню Йорку містер Чарльс В. Фентон, що є спеціялістом від усяких родів чаю. Він може з завязаними очима ствердити на підставі смаку чаю, звідки чай походить і до якої сорти належить. Уміє теж сказати підчас якої погоди дозрівав даний рід чаю. Фірма, в якій він працює, має на складі 100 родів чаю і Фентон дістає велитенську плату за свій хист, ділити роди відповідно до їх якости та ціни.

ЯК ДОВГО ЖИВУТЬ ЛЮДИ НА ЗЕМЛІ?

Над розвязкою цього питання вчені ломлять собі голови від давна і досі не знають нічого певного. Легко можна ствердити, що один людський череп старший від другого, бо він лежав глибше в землі. Але вік людства взагалі? Тут можна тільки ставити гіпотези.

Німецький вчений Альбрехт Пенк мав недавно у німецькій академії в Берліні виклад на цю тему. Він подав докладніші хронольоґічні висновки на основі найновіших дослідів. Остання ледяна епоха скінчилася менш більш тому 15 тис. літ. Вона тревала приблизно 10 тис. літ, а тепла епоха перед нею 20 до 30 тисяч літ. Тоді була на теперішній німецькій землі досить значна культура. Сильні люди полювали на мамутів і виставляли у своїх оселях мамутові зуби як трофеї. Перед тим переходом була передпослідна ледяна епоха, а перед нею теплий період, що тревав яких 200 тисяч літ. Але перед тим досить довгим теплим періодом були вже дві початкові ледяні епохи. Людська долішня щока, яку знайшли біля Гайдельберґу, походить без сумніву з часу між першою і другою ледяною епохою, отже зперед яких 300 тисяч літ. Таким чином вік людського роду можемо означити на яких 500 тисяч літ. Коли проф. Пенк виступив з цією гіпотезою тому 50 літ, стрінувся з переченням фізиків, які признавали тоді землі вік 20 міліонів літ. Тимчасом досліди над радіоактивністю виказали, що вік землі далеко більший. На основі нинішнього стану науки справа представляється так: Вік землі невідомий. Тверда її кора істнує кругло 3 міліярди літ, а початки органічного життя припадають на останню шесту частину того часу. Отже органічне життя на землі істнує від 500 міліонів літ. Життя людини займає тільки тисячну частину цього часу, отже 500 тисяч літ. А його історія обіймає знову тільки сотну частину цього числа, отже останніх 50 тисяч літ. Отже колиб вік твердої кори землі назвати тижнем, починаючи від опівночі на понеділок, то цілий тиждень аж до кінця суботи на землі не було взагалі ніякого органічного життя. Воно починається аж останнього дня тижня в неділю. Але людина виступає щойно в год. 9.30 вечором, а його історія відома аж півтора мінути перед північчю. Півтора мінути — після цілого тижня розвитку земної кулі.

ХРИСТІЯНСТВО СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ МУРИНІВ ТА ІНДІЯН.

Статистика виказує в останніх роках великий розріст християнських місій, присвячених спеціяльно чорним мешканцям Злучених Держав та індіянам. Тому 50 літ було там всього 15 церков для барвистих мешканців, яких обслуговувало 15 душпастирів. Сьогодні число церков для самих тільки муринів дійшло до 221, а душпастирів до 249. Крім того мурини мають 189 парохіяльних шкіл, 15 сирітських захистів, 7 інтернатів, 3 промислові школи, 49 вищих шкіл, 1 колеґію, меншу і більшу семинарію. Поверх 35.000 муринських дітей дістає тим способом шкільну освіту. У тих школах і заведеннях є занятих 200 світських учителів і 1.000 черниць. Учителі рекрутуються майже зі самих муринів.

Подібно стоїть справа з індіянами. Взагалі у Зл. Державах живе 12 міл. 500 тисяч муринів і 340 тисяч індіян. З муринів є коло 250.000 католиками, пів міліона є охрещених, пів міліона методистів, а решта належить до ріжних протестантських сект або живе у безвірстві. Щодо індіян, то вони є переважно католиками.

ВЕЛИКІ БУДІВЛІ В 1936. Р.

Сучасна техніка виконує велитенські будівлі, про які щенедавно ніхто не пробував мріяти. На 1936. р. інжиніри заповіли цілу низку таких будівель. Перш усього звертають увагу пляни двох величезних каналів. Перший з них має перетяти великий американський півостров Фльориду, щоб скоротити водну дорогу з Атлянтійсько-

го оксану до Мексиканського моря. Довжина каналу обчислена на 195 англійських миль (поверх 300 км.). Другий канал будують Совіти і він має злучити Москву з Волгою, перемінюючи совітську столицю в порт. Велику ріжнородність бачимо в проєктах тунелів. На першому місці слід згадати про Андійський тунель, що злучить попід гірське пасмо Андів Чіле з Арґентиною. Буде це найбільший тунель на світі, бо довгий на 35 км. Дальше проєктують тунель, що має пробити гірський масив Мон-Блянк, щоби злучити Францію з Італією. Абісинська війна відсунула на другий плян проєкт будови тунелю попід Ґібральтарський пролив, що лучив би Европу з Африкою. Японський уряд приступає, як відомо, до будови великого підморського тунелю, що злучить два найважніші японські острови. Данські та шведські інжинієри працюють тепер над

получениям Копенгаги зі шведським портом Мальме при помочі мосту над проливом Сунд, що буде опиратися об острівець Сальтгольм. Міст буде довгий на 25 км., широкий на 15 м. В цьому році розпічнеться теж будова фантастичної вежі, запроєктованої у звязку зі світовою виставою, що відбудеться в Парижі в 1937. р. Вежа буде висока на 800 метрів. Теперішню вежу Айфля, високу на 300 метрів, (побудовану 1889. р.), мають розібрати. Згадатиб ще про тунель, який будують французькі інжинієри під Вогезами. Тунель довгий на 8.300 метрів, але він зближує Альзацію на 50 км. до Парижа, бо досі потяги мусіли в цьому місці далеко колувати.

ЧОМУ ВИ ЖЕНИТЕСЯ?

У Зл. Державах переведено цікаву анкету до 18 тисяч свіжо звінчаних подружих пар. В анкеті поставлено два основні питання: 1. Що думаєте про те, що ви побралися? 2. Як довго надієтеся витревати в подружому стані? З відповідей на перше питання показалося, що тільки 5 прц. подруж побралося з любови, 2 прц. подало матеріяльні мотиви, які рішили про женячку, а 91 прц. не могло дати іншого мотиву, як тільки хвилевий настрій, який рішив про подружжя. На друге питання: як довго, на вашу думку, триватиме ваше подружжя? — 42 прц. відповіло, що 5 до 7 літ;8 прц. думало, що тільки 2 роки; 10 прц. обчислило час свого співжиття на 10 до 20 літ. Решта мала надію, що витревають зі собою до смерти. Анкета свідчить найкраще, яким великим лихом є подружий закон, що допускає розводи. Подружжя стається трохи не сезоновим і, як виявляє статистика, тревае пересічно тільки 6 літ і 8 місяців.

ВІДГУКИ ДНЯ

Шість літ.

„Діло“ — стара газета. Підіть у кімнату, де на полицях стоять його річники — один при одним, довгим рядом, як вояки на муштрі. Тільки вояки менш більш одного вигляду, одного віку, а тут — від молоденького 1935. до найстаршої „ляндштурми“ з 1880. року. Стоять (трохи припорошені!) і самим своїм числом говорять уже до вас.

Але завдайте собі трохи труду і розгорніть котрийсь річник — заговорить ще не так. Хто там не виступав і під власним іменем і під псевдонімом і під редакційним „безпідписом!“ Хто там не дебютував на письменника, хто не пробував робити карієри політика, хто не виростав на журналіста! А які імена стоять там поруч у такій згоді, що дай Боже на Свят-Вечір такої згоди кожній українській родині. Стоять річники, стоять імена, а світ іде, а наш світ, то таки жене як льокомотива...

Великдень...

Скільки вже Великоднів памятає „Діло“, з ним кільканацять і я грішний. А кожного Великодня великодне число, а в кожнім великоднім числі і малий фейлетон і:

— Слухай! Можеб ти так ще великодний вірш!

І я писав. Фейлетон з місця, а вірш — з дзвонами. Одно і друге бувало ліпше, бувало гірше — як погода в квітні.

Цього року знов.. Щоби тут такого?! Можнаб від біди знову який політичний перекладанець, бо є з чого, можнаб і великодні баби, бо збори „Союзу Українок“ ще не застигли, можнаб якийсь татарський сос, бо всі ще памятають полемічні баталії в часописах. Але форма стара — не манить.

Піду, думаю, до старих річників „Діла“ на пораду. Може з їх пожовклих сторінок щось виловлю.

Беру річник 1930.

Великодне число — як кожне: вірші, статті, оповідання, фейлетони, а над тим усім більша скількість дзвонів.

Шість літ тому.

Хтось десь сказав, що століття в житті нації це один день. А вже шість літ, то хіба одна година. Що може за одну годину змінитися в житті великого, сорокмільй... і т. д.?...

Переглянімо великодне число з 1930. р., а щоб скорше, то тільки зміст. Які там автори стоять поруч себе у євангельській згоді!

Пані Мілена Рудницька поруч пані Блянки Баранової і... рідного свого брата Івана Кедрина.

Направду зворушливий великодний образочок.

Д-р Василь Панейко, і співробітники „Діла“. „Куда, куда ви удалілісь...“

А й серед решти авторів є багато таких, що самі не повірилиб у те, що стоять поруч себе, або, що стоять загалом у „Ділі“.

Чиж можна казати, що шість літ у житті нації одна година?!

В житті родини — розумію. Перед двома днями читав я повість „З дикого Заходу“, у якій в 11. годині мама, тато і донька сиділи при столі, а вже в 12. батько був забитий, мати вмерла на серцевий удар, а донька кинулася стрімголов у водопад.

Може в інших народів — справді час так повільно минає, але в нас він гонить, як у малій родині з повісти „На дикому Заході“.

Коли возьмете Ш. Читачі до рук цьогорічне великодне „Діло“, не тільки читайте його, але й старайтеся відгадати: хто з нас, авторів за шість літ не повірить, що в 1936 р. стояв поруч себе у великоднім числі і у великій згоді?!

Галактіон Чіпка.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Спілка Черче.

Загальні Збори Мінер. Живця Черче, Сп. з обм. пор. у Львові відбулися 5. III. ц. р. в салі засідань Т-ва „Дністер“. Зборами проводив през. Кость Левицький, секретарювали дир. М. Скрипка і дир. Е. Чесник Звітували дир. М. Кисілевський і дир. Л. Лепкий.

Здаючи звіт із білянсу за 1935 р. та порівнюючи його з р. 1934, дир. Маркіян Кисілевський подав, що гостей-куруванців мав Живець у р. 1935 більше як у р. 1934 на 27 прц., боровинових купелів видано в р. 1935 на 35 прц., сірчаних на

20 прц. та газових на 50 прц. більше, як у р. 1934. Зиск на купелевім відділі був на 42 прц. більший, як у р. 1934. Цей збільшений зиск дав змогу Дирекції Живця амортизувати рухомости і нерухомости Спілки на зол. 14.573.70 та виказати чистий білянсовий зиск у висоті зол. 5.744.68. Відтак дир. М. Кисілевський пояснив поодинокі позиції білянсу за р. 1935 та рахунки з дальшої розбудови Живця.

Дир. Л. Лепкий в адміністраційному звіті за минулий сезон звясував докладно причини розросту фреквенції в 1935 р. та деякі труднощі, що виринули з цього приводу, зокрема в головному сезоні. Та всеж таки труднощі ці вдалося перебороти. Управа, заскочена надмірним напливом гостей, вспіла наборзі вибудувати додаткові кабіни, продовжила години купелів і таким чином усі гості були обслужені. Відчувалася також недостача пансіонів, бо ті, що є вже у Черчі, були переповнені. Тут Управа задобігала лихові, як могла і більшість гостей діставала потрібне приміщення, головно кімнати у селян.

Та на цей рік усе вже заздалегідь обдумане і приготоване: вибудовано нові кабіни, поширено на більшу кількість купелів машиновий відділ, побільшено реставраційну салю „Палатку“, навіть променаду на джерела приспособлено так, щоб могла помістити велике число лікуванців підчас проходів. Перебудовано також павільон, де подають воду, з окремою естрадою для музики, що приграватиме підчас видавання води. Також викінчено декілька нових елеґантних віль, так, що і справа пансіонів, чи пак помешкань уповні забезпечена. Всі ці віллі вже з 1. травня ц. р., в дні відкриття сезону, будуть віддані до вжитку гостям.

По звітах виявилася ширша дискусія, що тревала кілька годин, бо зацікавлення Живцем тепер доволі велике. Між іншими забирали слово д-р Р. Савойка, який висловив Управі за вмілу господарку признання, п. Д. Стецьків у справі майбутнього сезону та дир. Е. Бурачинський, що підчеркував велику вартість не лише черчанської боровини, але й сірки та інших цілющих вод.

По переведеній дискусії Загальні Збори затвердили предложений білянс Спілки, признали абсолюторію Надз. Раді й Дирекції Спілки та розділили чистий зиск у той спосіб, що признали 2 прц. дивіденду членам спільникам, а решту придiлили до резервового фонду.

Новинки.

— Усім Передплатникам, Читачам і Прихильникам „Діла" пересилаємо щирі побажання Веселих Свят. Христос Воскрес!

— Чергове число „Діла" появиться в середу 15. ц. м. з датою 16. ц. м.

— Смачні і дешеві десери: будині і дригці, в ріжних смаках, поручає укр. вирібня спож. артикулів „Ароза" у Львові.

— На уфундування вітражу в Усп. Церкві зложив в Адмін. „Діла" п. М. Малицький, Шляхтинці, зол. 25.— з нагоди 70-ліття о. кан. Д. Лопатинського, свого дорогого професора і катехита.

— Нова крамниця у Львові. Для вигоди відборців Городецької дільниці відкрили ми наш новий склад зі солодощами і овочами при вул. Городецькій 93 (на Копитковім). Фортуна Нова.

— Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущини 5 (побіч кіна „Апольо") поручає ковдри, матраци, постелеве білля і ін. Переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 4—100

— Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11. Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 29-111

— З цим числом „Діла" висилаємо всім нашим Передплатникам як безплатний додаток 8-ме ч. журналу „Назустріч".

— Від управи живця Черче. Управа Живця Черче повідомляє, що цьогорічний сезон починається дня 1-го травня, при тому бажає всім своїм Вп. лікуванцям — Веселих Свят!

— Потрібна книжка. Вийшла з друку книжка-підручник м-ра Миколи Топольницького п. н. „Як купувати-продавати, дарувати, наймати, арендувати, вигоджувати, позичати, позичати гроші у чужій валюті, договорюватися про працю і діло, посередничати, завязувати спілки, встановляти доживоття і ручити за чужі зобовязання". Точний переклад з приступними поясненнями нового, обовязуючого тепер закону про зобовязання. Стор. 400, на добірному папері. Друк дбайливий, черенки кількох кроїв. Ціна прим. тільки 4 зол., з почт. оплатою зол. 4.50. Замовляти в українських книгарнях.

— **Відповідь на цікаві питання.** Равт Рідної Школи? Чи це можливе? Чи дійсно зараз по величодних святах? Навіщо Рідній Школі равту? — Такі й подібні запити йдуть при зустрічі мужчин і жінок, старших і молодших. Розуміється, що Рідна Школа не є установою від забав, хоча їх із своєї програми не виключає. Але щоб оминути зайве непорозуміння, треба заздалегідь сказати, що не Рідна Школа уладжує равт. Його уладжує у Львові 18. квітня ц. р. Комітет Пань членок Р. Ш., під проводом п. Іванни Левицької і п. Блянки Баранової. В Комітеті запопадливо трудиться цілий гурт визначних львівських Пань, щоб тільки вдоволити всіх тих, що бажають духово відпочити. Тому програма равту для Рідної Школи не обмежиться на самій товариській гутірці, на танках і добірному буфеті, але виступлять теж мистці-любимці української публики, як д-р Н. Нижанківський, п. Приймова, п. Зарицька, скрипак Крих і симпатичні українські ревелерси. Вступ за запрошеннями дає запоруку, що найдемося в милому й рідному товаристві. Можна надіятися, що ця перша поважна й весела весняна імпреза стягне до саль забави, всіх, що мають у собі життя, чи бажають його в собі розрухати; всіх, що бажають стрінутися на невтральному місці, що бажають відпочити нервами і духом. Про охорону перед натовпом уже подбали наші Пані-Комітетові так, що замовили всі салі Української Бесіди й жовту салю Народнього Дому. Розпічнім цьогорічну весну визначною допомогою Рідній Школі!

— Третього дня тягнення другої емісії 3-проц. інвестиційної позички впали такі виграні по 300 зол. (Перша цифра означає число облігації, друга — серії): Ч. 13. С. 75 361 608 642 701 718 739 926 964 1391 1607 1563 2214 2011 2894 3378 3865 3107 3208 4138 4219 4737 5148 7024 7084 7879 8750 8516 8892 9306 9383 9803 10191 10062 10741 10830 11040 11726 11347 11909 12019 12019 12647 13936 14519 15046 15722 16096 16574 16778 16787 16862 17531 17942 18923 18956 18514 19083 19371 20046 20328 20645 20743 20871 21027 21278 21697 22057 22984 22184 22633. Ч 27. С. 76 1718 1891 2029 2338 2737 3272 3563 3209 3758 3897 4011 4103 4370 4752 4790 4960 5743 5945 6402 6529 6939 7233 7378 7632 7660 7761 8197 8287 8895 9367 9435 9971 10008 10194 10730 10390 10119 108 11148 11877 12629 13375 13571 14850 14393 14027 14759 15240 1575916092 16743 16787 16838 17703 17732 17400 17880 18283 19085 191 14 19315 19954 20221 20495 20670 21009 21045 21419 22194 22371 22618 22704. Ч. 31 С. 738 884 902 1072 2063 2416 2094 2543 2668 2908 2981 2668 3409 3495 3886 3825 3833 4605 4544 5310 5755 6056 6474 6737 6726 6583 6984 7032 5788 7589 8228 9094 9660 9857 10367 10415 10878 11079 11514 11657 12400 12723 13443 13578 13648 13688 13993 13182 14883 15410 15433 15172 15427 15975 16379 16444 17364 17551 18191 18407 18605 19806 20498 20570 20683 20991 21278 21119 21560 21864 21930 22409 22637. Ч. 48. С. 323 354 819 932 979 1756 3800 3994 3678 4386 4542 4701 932 979 1756 3800 3994 3678 4386 4542 470 4746 5004 5280 5637 5700 6100 6680 7245 7461 7466 7663 7696 7908 8759 8949 9079 9251 9311 9335 9840 10532 10996 10967 11020 11141 11284 11402 11968 12635 12697 13461 14079 14508 11402 11968 12635 12697 13461 14079 1450 15202 15508 15911 16460 16752 17276 17309 17788 18600 18852 19018 19024 19372 20333 20646 20855 21002 21885 22117 22254 22055 22788 22699. Ч. 49 С. 215 278 438 439 554 1306 1623 2020 2296 2417 2527 2824 3209 4659 5178 5724 5725 5936 6347 6578 6640 7571 7904 8070 8173 8349 9225 9695 9589 10393 11128 11165 11335 12122 12916 13399 13504 14152 14535 14754 14842 14938 15130 15093 15265 15736 16251 16359 16430 16696 17121 17572 18044 18401 18597 19551 19578 19843 20114 20081 20094 20497 20861 20202 20632 21787 21497 21020 21012 21835 22129 22097 22751.

Комісія для вшанування памяти 10-ліття смерти св. памяти Головного Отамана Симона Петлюри подає до загального відома, що:

1. Уряд У.Н.Р. видав у Швайцарії серію трьох памяткових марок (синя — 10 шагів, червона — 20 шагів, жовта — 50 шагів), яка в розпродажі коштує один золотий.

2. На замовлення Комісії виготовив маляр артист В. Масютин портрет-дереворит Небіжчика Головного Отамана (ціна 6 зол. без пересилки).

3. Незабером появиться праця проф. Олександра Лотоцького: Симон Петлюра (ціна один золотий без пересилки).

З інформаціями і замовленнями звертатися на адресу: Inż. Ławro Panasenko, Warszawa, Aleje Jerozolimskie 7. m. 11.
178 3-3

— **Румунські шикани за „Діло".** Не вважаючи на дозвіл міністерства закордонних та внутрішніх справ („дирекції преси") на ввіз нашого часопису до Румунії — трапляються ще випадки, де тамошні нижчі (як звичайно) адміністраційні органи на власну руку „забороняють" або „конфіскують „Діло". Кілька місяців тому згадали ми, що часом „пропадає" „Діло" на румунській почті — а часом доходить до передплатників тільки на 2 сторінках. — Тепер зачуваємо, що румунські власти оголосили, як про якийсь злочин, що в одній місцевості черновецького повіту „найдено" „Діло" в одного пенсіонованого вчителя та іншим разом „приловлено" селянина, що купив собі часопис в одній трафіці (в Чернівцях) й забрав зі собою на село. Цікаво, що одночасно ніхто в Румунії нікого не тягає за купно й кольпортажу большевицьких газет, якими засипана вся Румунія, хоч одночасно йдуть частенько комуністичні процеси по військових судах. Ч.

— **Ювилятка Софія Русова в Рідній Школі** Дня 8. квітня відвідала п. Софія Русова домівку Головної Управи Рідної Школи. Вельмишановну Ювилятку привитав від Товариства п. Микола Заячківський, а відтак, представивши їй рідношкільних службовиків, зазнайомив її з напрямними праці цього Товариства. Пані Русова, що все своє життя присвячує справам виховання, живо цікавилась поодинокими досягненнями Рід-

...ної Школи, раділа могутнім розвитком цієї установи й тою уважливістю, яку український загал виявляє до її праці і змагань. Уважаючи справи виховання за підставові справи у дальшому розвитку українського національного життя, поручила Ювілятка справу тісної співпраці із Закарпаттям та приобіцяла свою поміч у цьому напрямі. За незвичайно милою розмовою, ілюстрованою виданнями Товариства і станом Рідної Школи під сучасну пору, щиро попрощалась Дорога Гостя з присутніми, залишаючи по собі якнайкращі враження.

— **Поранок пластичних танців,** виконаних школою Бей Кацової, відбудеться в понеділок, 13. ц. м. в Театрі Ріжнородностей у Львові. Ціни популярні. Початок в год. 12. в полудне.

— **Рух трамваїв у Львові в першому дні Великодніх Свят** розпічнеться в год. 13, з передмістя з год. 13.20 з кінцевих стацій. В другий день Свят трамваї буде курсувати нормально.

— **Мораторія для безробітних льокаторів.** Минулого тижня увійшла автоматично в життя мораторія для безробітних, вдержуючи ексмісію з одно і дво-кімнатних мешкань на час до 31. жовтня ц. р. З добродійства закону скористало в цілій Польщі коло 150.000 льокаторів.

— **Ліквідують комуністичні організації.** В часі останньої ліквідації комуністичних організацій в Польщі арештовано поверх 600 осіб. В самій Варшаві арештували коло 300 осіб під закидом комуністичної діяльности.

— **Скажений пес у Львові.** На вул. Міцкевича міський гицель зловив пса, що надбіг із площі Св. Юра. Тому, що у цього пса стверджено скаженину, міська санітарна влада взиває його власника а також власників покусаних звірят, щоби зголосилися негайно в IV. відділі міської управи при вул. Бурпярда ч. 2. (ветеринарійний відділ) в інтересі власного здоровля та безпеки.

— **Випроцесував пів міліона, а втратив 700 тисяч зол.** Окружний суд у Львові оголосив присуд у процесі Рудрефа, власника брідських лісів, який відкликався від присуду городського суду у справі наложеної на нього міліонової грошевої кари за фальшиві податкові зізнання. Присуд другої інстанції змінив присуд городського суду остільки, що кару арешту з одного року змінив на 3 місяці, а грівну у висоті 8 і пів міліона зол. зредукував до 8 міліонів. Зате одночасно засуджено його на заплату судових коштів в обох розправах на 1,200.000 зол.

— **Припинення адвоката.** Наслідком засудження адвоката д-ра Ігн. Лякса за звичайне переступство на 5 літ вязниці, львівська адвокатська палата припинила його в правах адвоката.

— **Краєва хроніка.** В Гошеві пов. Товмач помер серед мук скаженини селянин М. Бойко, якого покусав хорий пес. — В Перемишлі скінчився страйк візників і піскарів, які підписали збірну умову. — Біля Сосниці пов. Ярослав пошпішний потяг убив три коні, що знайшлися на шляху. — До мешкання Хаїма Вольда в Ходорові кинув хтось петарду, яка не вибухла. — На шкоду Іти Гелер у Войнилові пов. Калуш вкрала заробітниця Марія Кос із Дубовиці 330 долярів, схованих у сіннику. Арештованій відобрано всі гроші. — В Сільниці пов. Перемишль замасковані напасники добулися до мешкання вчительки і коли вона втікла до сусідів, зрабували її гроші, годинник і святочні запаси.

— Жахлива подія склалася на стації Конопки під Цєхановом. 14-літній учень торговельної школи у Млаві, Евген Томашевський, хотячи скоротити собі дорогу до особового потягу, яким мала приїхати його мати, пробував дістатися попід товаровий потяг, що стояв на стації. В тій хвилині товаровий потяг рушив і відтяв хлопцеві голову.

— **Страйки в Польщі.** На основі обчислень головного статистичного уряду впродовж останнього кварталу 1935. р. занотовано на терені Польщі 287 страйків, що обняли 1.424 промислові заведення. Страйкувало 88.671 осіб. Найбільше число заведень, обнятих страйком, припадає на одіжний промисл, а саме 483 заведення, найбільше число страйкарів (54.984 осіб) на гірництво.

— **Загадочна пригода реемігранта.** В потягу, що йшов із Парижа до Варшави, щез по дорозі пасажир 2-ої кляси, Андрій Кочерго, реемігрант, що вертався з Буенос Айрес до Вильна. В переділі залишилися його валізи, які передано варшавській поліції. Доходження ствердило, що Кочерго вийшов на коридор вагону і більше не вернувся. Наслідком розісланих телефонограм наспіла інформація, що тіло Кочерги знайшли змасакроване на залізничному шляху біля Барлеги. Загадочною справою занялася слідча влада.

— **Де є найвищий поліцай?** На вулицях Лодзі появився постерунковий, високий на 2 метри і 8 цм. Є це найвищий поліцай на світі. Досі найвищим поліцистом славилося місто Оксфорд в Англії. Тепер польський поліцай з Лодзі побив його на цілу голову.

— **Лемківський Зїзд у Филядельфії.** Заходом організації оборони Лемківщини відбудеться при кінці травня ц. р. Лемківський Зїзд у Филядельфії, в якому можуть брати участь не лише поодинокі члени поодиноких відділів організації оборони Лемківщини, але також громадяни зпоза організації, які цікавляться цими справами. На Зїзді вирішать справу допомоги часописові „Наш Лемко" у Львові та обговорять багато інших справ, звязаних з ратуванням братів лемків у Галичині та з життям лемків на еміграції. Крім того зїзд намітить пляни праці на майбутнє і прийме статут організації оборони Лемківщини. Всі листи в цій справі слати на адресу голови Організації оборони Лемківщини: Василь Левчик, 48 Вашингтон евеню, Елізабет, Н. Дж.

— **Дипльоми німецьких матерей.** Управитель округи Франконія видав розпорядок, що кожній матері четверо дітей признає дипльом німецької матері. По всіх урядах, бюрах, залізницях, трамваях, а навіть склепах мають трактувати таку матір упривілейований способом, віддаючи їй всюди першенство.

— **Найбільше летовище на світі** буде на Темпельгофі під Берліном. З ініціятиви Гітлера теперішне летовище, що обіймає 600 моргів, перебудовують до простору 1.800 моргів. У 15 велитенських галях, що займуть фронт на півтора кільометра, знайдуть приміщення 120 пасажирських літаків і численні спортові улаштування. Будівельні роботи скінчаться за два роки.

— **Ріжні вістки.** У Відні помилували і випустили на волю Рудольфа Дертіля, засудженого за вбивство канцлера Дольфуса на 5 літ тяжких робіт. — У фабриці в Ліль вибухла посуда з амоніяком, причому згинули три особи. — Відомий піяніст Падеревський згодився обняти ролю у фільмі, що представить його артистичну карієру. — В Парижі засудили на 5 літ вязниці б. капітана австро-угорської армії, Едв. Бернгубера за шпигунство в користь Німеччини.

Спорт.

СВЯТОЧНА ПРОГРАМА.

Як нашим читачам відомо, І. дружина львівської „України" виїздить на свята до Станиславова, де розграє в неділю змагання з Прикою, в понеділок — з Проломом.

Перемиський „Сян", як нас повідомляють, підчас свят відпочиває.

Львівська „Погонь" спровадила до себе віденську лігову дружину „Вакер", з якою розіграє змагання в обох днях Свят.

На грищі Цитаделі відбудеться підчас Свят турнір чотирьох дружин: Чорних, Лехії, Гасмонеї і Р. К. С.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

Дорогій Родині і всім Знайомим складають бажання Веселих Свят — **Іванна і Др. Дмитро Левицькі.**

Усім своякам, товаришам праці, знайомим і прихильникам, як у краю так і за кордоном пересилаємо з нагоди Великодня щирі святочні побажання. — **Ярослава і Василь Мудрий.**

Всім нашим приятелям і знайомим бажаємо Веселих Свят. **Остап і Орися Луцькі.**

Усій Рідні, Друзям і Знайомим Веселих Свят. Христос Воскрес! — **Ірена і Володимир Кузьмович.**

Своїм знайомим і приятелям складаю оцею дорогою побажання з Воскресенням Христовим! **— Пос. Дмитро Великанович.**

Замісць окремих писем оцею дорогою передаю моїм Приятелям і політичним Другам щирі побажання з Великоднем. — **Пос. Володимир Целевич.**

Родині, і Другам та Громадянам повітів: Бережани, Зборів, Перемишляни та Членам Народньої Організації Українців м. Львова і Міщанського Братства та Товариства „Воля" у Львові з Воскресенням Христовим щирі побажання шле — **пос. Др. Степан Біляк.**

Дорогій Рідні і Приятелям у краю і за кордоном з Воскресенням щирі бажання кращої долі шлють — **Др. Михайло і Олена Волошини.**

Дорогій Родині, Друзям і Знайомим — з нагоди свят Христового Воскресення складає найщиріші побажання — **о. Петро Хомин** з родиною.

Всім Дорогим Своякам і Високоповажаним Знайомим Веселих Свят Великодних щиро бажають — **Ірина і Маркіян Кисілевські.**

Усім приятелям і знайомим, та дорогій Рідні найкращі побажання зі Святами Воскресення пересилають — **Марія і Ярослав Колтунюки.**

Рідні, друзям і знайомим Веселих Свят бажають — **С. і М. Кузики, Львів.**

Рідні, приятелям і знайомим бажання Веселих Свят шле — **Баланлюк Теофіль.**

Всій рідні у Львові, Тернополі, Мостищах, Зборі, Лопянці, Збаражі, Надвірній, Перемишлі, передають з Воскресенням сердечні побажання **— Громницькі.**

З нагоди Празника Воскресення Г. Н. І. Хр. пересилає найщиріші побажання — **о. Омелян Ґорчинський,** Львів — Підвалля 9/І.

Веселих і Щасливих Свят — Родині, Приятелям, Знайомим бажають — **Ольга і Михайло Соневицькі.**

Др. Олександер і Надія Лаврівські бажають рідні та знайомим Веселих Свят.

Своякам, Товаришкам, Знайомим та Другам-Еміґрантам з Великої України найкращі бажання з Воскресенням Христовим шле — **Ліза Круківна.**

Всім своїм приятелям бажають як найкращого Великодня — **Др. Іван і Олена Копачі.**

Найщиріші Побажання Світлого Христового Воскресіння пересилає: Рідні, Приятелям, Знайомим і Співпрацівникам на церковній та народній ниві — братво Хр. **о. Олекса Базюк,** мітрат.

Веселих і щасливих свят усій Рідні, Приятелям і Знайомим у Краю й на еміґрації бажають — **Дора й Василь Сімовичі.**

Дорогій Рідні, Кревним і Знайомим пересилаємо сердечні побажання Веселих Свят — **Олена і Іван Цурковські,** Станиславів.

Стефанія і Іван Филиповичі пересилають своякам і знайомим всього найкращого із днем Воскресення Христового!

Микола Капуста, директор Р. С. У. К. бажає Своякам і Знайомим Веселих Свят.

Рідні і Знайомим бажаємо щиро безжурних Свят. Христос Воскрес! — **Ніна і Д-р Ярослав Севезінки.**

Шкільним товаришам, другам і знайомим, з нагоди свята Христового Воскресення складаю щиросердечні побажання: „Христос Воскрес! — **Др. Василь Маковський.**

Щастя — здоровля з Воскресенням Христовим бажають Родині, Приятелям та Знайомим — **Миколи Бонковські, Львів.**

Дорогій Родині, всім Приятелям і Знакомим пересилають сердечні побажання „Веселих Свят" **Юліян і Іванна Шепаровичі.**

Рідні і знайомим складають нащиріші побажання з нагоди Воскресення Христового — **Скоплянки.**

Приятелям і Знайомим зі Святом Воскресення найсердечніші побажання. Христос Воскрес! — **Ліна і Микола Малицькі, Шляхтинці.** На Рідну Школу складаємо 10.— зол.

Всіх своїх знайомих сердечно вітаю з Великодними Святами. Христос Воскрес! — **інж. Антін Романенко.**

Приятелів і знайомих поздоровляють із Святами — **Д-р Денис і Каролина Лукіяновичі.**

Дорогій Родині, Друзям та Знакомим шлемо сердечні святочні побажання — **Леся і д-р Ярослав Дудикевичі, Бібрка.**

Рідні, Друзям і Знайомим щирі побажання радісного Великодня пересилають — **Дубицькі в Любянцях.**

Рідні і Знайомим у краю й за кордоном складають з празником Христового Воскресення щирі побажання всього найкращого — **Крушельницькі-Никифоряки, Станиславів.**

Дорогій Родині і Всім Знайомим складають щирі бажання Веселих Свят — **Наталка і Іларіон Бриковичі у Тернополі.**

Всім Товаришам праці, Кревним, Знайомим щирі побажання з Христовим Воскресенням пересилає **о. Маріян Цурковський з ріднею.**

Веселих і щасливих свят бажають родині і приятелям **інж. Евген і Марія Гузарі, Лісковець — Чехословаччина.**

Побажання Веселих Свят Рідні і всім Знайомим пересилають — **о. Андрій і Юлія Пшепюрські.**

Бажання веселих свят усій Рідні, Приятелям і знайомим пересилає **о. Теофіль і Ігор Чайковський, Сілець Белзький.**

Рідні, Другам і Знайомим бажаю Веселих Свят. Христос Воскрес! — **Д-р Іван Німчук.**

Замісць карток з побажаннями Веселих і Щасливих Свят Родині, Знайомим на Рідну Школу дають 2 зол. — **Оля і Іван Одіжинські.**

Галя і Роман Купчинські бажають „Веселих Свят" усім Рідним і Знайомим.

Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим в краю і за кордоном з Воскресенням Христовим привіт і щирі бажання пересилає — **о. Я. Чемеринський і Рідня.**

Дорогій Рідні, Своякам і Знайомим пересилаю щирі побажання Веселих Свят — **Степан Гаврищук.**

Заточенцям, Панству: Бундзякам, Бачинським, Цалинюкам, Івасикам, Жеребецьким, Мудрикам, Судомирам і всім Знайомим Веселих Свят бажає — **Здріль.**

Родичів, Приятелів і Знайомих щиро вітаємо з Великоднем — **Надія і Сергій Литвиненки.**

Всього найкращого з нагоди Великодних Свят рідні та знайомим! — **Марта і Михайло Рудницькі.**

Рідні, Приятелям і Знайомим бажає з нагоди Свята Воскресення всього найкращого — **Володимир Несторович.**

Рідні, Приятелям і Знайомим бажають Веселих Свят — **Марія і Олекса Кузьми.**

Всім Своякам і Приятелям в краю і закордоном, Веселих Свят бажають **Ольга і Роман Голіяни.**

Щирі побажання з нагоди свят Великодня всій дорогій ближчій і дальшій Семі, сердешним Друзям нашим, Товаришам та добрим Знайомим, у краю й за межами його сущим, шлють — **Михайлина й Іван Стасничі** з донечкою Орисею Христею Мотрею в **Павелчі** біля Станиславова.

Усій Родині, Приятелям і Знайомим Веселих Свят бажають **Іванна і Василь Левицькі.**

Приятелям і Знайомим у краю і за кордоном сердечні бажання з Пасхою. **Мих. Островерха.**

Всій Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят бажають — **Д-р Дмитро і Міра Блавацькі.**

Всій Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят бажає — **м-р Михайло Хомяк.**

В-во „Український Видавничий Інститут" бажає всім своїм Співробітникам і всім Вп. Передплатникам Атлясу України — Веселих Свят.

Усім своїм співробітникам, прихильникам та жертводавцям „Веселих Свят" бажає **Управа Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24.**

Своїм членам і прихильникам Веселих Свят бажає **Львівський Боян.**

Союз Українських Студентів „Основа" — Данціґ пересилає всім Студентським Організаціям та колишнім членам СУСОД-а найщиріші святочні побажання.

Усім Членам Почесним, Добродіям і Звичайним Членам УКТОДІ, усім Жертводавцям і Прихильникам нашого товариства бажаємо „Веселих Свят". **Головна Рада Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові.**

Відділ Українського Центрального Комітету у Львові сердечно вітає з Великодними Святами всі Краєві та Еміґрантські установи й організації, як теж і братів та сестер на рідних і поза рідними землями сущих. Христос Воскрес! **Управа Відділу.**

Кооперативна фабрика „Суспільний Промисл" пересилає всім споживачам „Луни", солодової кави „Луни" і „Пражінь" Веселих Свят.

Народня Гостинниця бажає своїм Членам і Гостям, що заїжджають до готелю, Веселих Свят. „Христос Воскрес!" — **Дирекція.**

Харчівня Д. Дружбяка, Львів, Ринок 40 бажає своїм постійним Гостям Веселих Свят.

Всім нашим Відборцям і Прихильникам бажаємо Веселих Свят. **Фабрика свічок „КЕРОС".**

Кооп. Мех. Пекарня „Золотий Колос" у Львові, вул. Янівська 77, тел. 292-17 бажає своїм відборцям „Веселих Свят".

Фірма Меллер і Розенберґ — гуртівня шкір — Львів, Жовківська 14. — бажає своїм Вп. Відборцям Веселих Свят і поручається надалі.

Громадянам Личакова та іншим своїм клієнтам бажає Веселих Свят **одинока українська пральня М-ра Р. Кульчицького, Личаківська 117.**

Кравецька робітня В. Хомина, Львів, Домініканська 11. з нагоди Воскресення Христового бажає своїм клієнтам Веселих Свят.

Веселих і Щасливих Свят бажає своїм Клієнтам і Знайомим **Андрій Дуфанець.**

Торгівля споживчих товарів **Костя Бородайкевича** в Станиславові, вул. Голуховського ч. 50. складає своїм П. Т. Відборцям і Прихильникам найщиріші побажання Веселих Свят!

Веселих Свят бажає — **К. Бізанц і К. Пікавс.**

Веселих Свят бажає фірма **„Дерби"** склад взуття пл. Капітульна 3. (напроти Катедри).

Левицький Михайло, ресторан „Вільшина", Стрий, Болехівська, складає щирі побажання Веселих Свят своїм Вп. Гостям і Знайомим.

Держко Іван, механічна пекарня, Стрий, Зелена бажає своїм П. Т. Покупцям Веселих Свят.

Красінський Йосиф, столярська робітня, Стрий, Сінкевича — складає побажання Веселих Свят своїм Вп. Клієнтам і Знайомим.

„Асторія", ресторан і сніданкові кімнати, Стрий, Третього Мая — своїм Вп. Гостям шле щирі святочні побажання.

Бізанц Рудольф, ресторан, Стрий Народний Дім — бажає своїм Вп. Гостям Веселих Свят.

„Фортуна Нова", Стрий, Гоша 4. — пересилає своїм Вп. Гостям побажання Веселих Свят.

Борис Пилиш, галантерійна торговля, Стрий, Ринок — бажає Веселих Свят своїм П. Т. Покупцям.

Кравчук Володимир, першорядна робітня всілякого роду обуви, Стрий, Львівська — бажає своїм Клієнтам і Знайомим Веселих Свят.

Диба Степан, фризієрське заведення, Стрий, Третього Мая — ВШан. своїм Гостям складає побажання Веселих Свят.

„Труд", коопер. кравецька робітня, Стрий, Смольки, — бажає своїм Шан. Гостям Веселих Свят.

Струмеляк Іван, кравецька робітня, Стрий, Потоцького, — складає щирі побажання Веселих Свят своїм Вп. Гостям.

Міська Комунальна Каса Ощадности у Львові.

Дня 6. квітня ц. р. відбулося засідання Міської Ради Комунальної Каси Ощадности у Львові, на якім прийняли і затвердили звіт Дирекції Каси з її діяльности та замкнення рахунків за 1935 рік.

Кінчаюча господарська криза, без огляду на деякі познаки поправи — як також і моменти політичного характеру на міжнароднім терені, зложилися на те, що рік 1935 не був спеціяльно успішний для розвитку капіталізації. Все ж Міська Комунальна Каса Ощадности у Львові оснувана на залізнім капіталі довіри, яке здобула серед суспільности довголітньою працею, зуміла цього року знову піти на великий крок уперед у своїм постійнім розвитку, що найліпше стверджує дальший зріст ощадностевих вкладів.

Стан ощадностевих вкладів у дні 31. грудня 1935 р. був 57,021.918.47 на 104.503 вкладкових книжечках, який у відношенні до попереднього року виказує зріст на зол. 1,440.486.09 і 5.241 книжечок. Тому, що вклади на біжучих рахунках осягнули під кінець звітового року зол. 4,547.703.68, то загальний стан вкладок у Касі був на дні 31. грудня 1935 року зол. 61,569.622.15.

Для вигоди працюючих кол, а зокрема купецтва Каса продовжила від 1. квітня ц. р. час урядування у вкладковім відділі Централі до години 19.30 (7.30 вечір) через що ті кола мають тепер змогу полагоджувати свої вклади по замкненню своїх варстатів праці.

Постійну розвоєву тенденцію виказують оба міські відділи Каси, а саме при вул. Городецькій 60 і Жовківській 75 про що свідчить стан їх вкладів під кінець 1935 року, а саме:

у Відділі I (вул. Городецька 60) зол. 4,954,847.44
у Відділі II (вул. Жовківська 75) зол. 1,928.575.88

У звітовому році полагоджено у вкладковім відділі 13.599 сторін, або пересічно понад 1.000 сторін денно.

Дописано відсотків від вкладок з кінцем цього звітового року зол. 2,886.668.91.

Якщо йде про кредитову діяльність Каси, то в ділянці гіпотечних позичок обмежилася цього року передовсім до полекш, які Каса зробила багато довжникам у сплаті позичок, беручи під увагу їх зменшену платиничу змогу, якої причиною господарська ситуація. Полекші ці мали свій вислів тим, що або продовжували амортизаційний час, або теж у капіталізації залеглостей і признавання довшого часу на сплату позички, вкінці на сконвертування векслевих позичок на гіпотечні у випадках, які заслуговують на увагу.

Стан гіпотечних позичок дійшов з кінцем звітового року до 853 позичок на зол. 18,312.561.13. У відділі векслевих кредитів ескомтовано за 1935 рік 46.315 векслів на загальну квоту зол. 37,664.617.47.

Стан векслевого портфелю дійшов з кінцем грудня 1935 р. до 10.572 векслів на загальну квоту 10,006.206.87 золотих.

Як видно зі звіту дирекції Каси, причиною зменшення векслевого портфелю у відношенні до минулого року бувноторійний брак доброго матеріялу векслевого, як це від довшого часу можна ствердити на ринку.

Треба ще згадати, що Каса, хотячи прийти з поміччю допомогою в нинішніх важких часах своїм довжникам, з власної ініціятиви обнизила почавши від 1. січня 1936 р. опроцентування векслевих позичок на 8% річно, а гіпотечних позичок на 7% річно.

Продовжуючи дальше віддовжуючу діяльність для рільництва, заключила Каса до дня 31. грудня 1935, 665 конверсійних умов на Акцептаційний Банк на загальну суму зол. 1.929.031, як також 8 умов поза Акцептаційним Банком на зол. 161.003. Приготовлено дальше 400 умов на суму около зол. 1,700.000.

Міське Заставне Заведення, яке приходить на поміч найбіднішим мешканцям міста, уділюючи дрібних позичок, які виказують на дні 31. грудня 1935 р. стан 33.064 заставів, обтижених зачетами на квоту зол. 2,285.662.25. Загальний оборот Заведення у звітовому році був зол. 21,776.646, а пересічна висота позички зол. 62.

На підставі рішення Ради Каси розділ чистого зиску за рік 1935 у висоті зол. 235.153.74 переведено в цей спосіб, що відповідно до розпорядку Президента Річпосполитої з дня 24. X. 1934 року переказано до запасового фонду зол. 170.486.43, до гарантійного фонду зол. 11.757.75, а решту у квоті зол. 52,909.56 призначено на суспільні цілі, з чого зол. 26.000 на докінчення школи для дітей загрожених туберкульозою у Брюховичах.

Взявши на увагу вище згадані дотації теперішні резервові фонди Каси дійдуть до суми зол. 6,291.639.23 т. є 11.30% вкладкового капіталу. 1938

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Повітовий концерт у честь Шевченка відбувся в Копичинцях 5. ц. м. заходом філії „Просвіти". В концерті взяли участь: 1) хори Т-ва „Боян" з Копичинець, читальні „Просвіти" зі Сухоставу і Т-ва „Лут" з Яблонова, 2) орхестра Т-ва „Боян" з Копичинець, 3) 10 членів читальні „Просвіти" з Бавоірівщини. Не взяв участи лиш хор з Галиковець. На програму концерту склалися 1) Заповіт, 2) вступне слово, 3) Ой горе чайці — міш. хор зі Сухоставу, 4) Іван Підкова — збірна декл., 5) Донка — увертура — орх. „Боян", 6) Садок вишневий — інсценізація, 7) Ой у полі криниченька і Сонце ся сховало — мішаний хор з Яблонова, 8) Вязанка українських пісень — орх. „Боян", 9) За байраком байрак — інсценізація, 10) На городі коло броду і Світе тихий (Розрита могила) — міш. хор „Боян". Виконання всіх точок було бездоганне. Гарно відспіваний „Заповіт" трьома мішаними хорами викликав враження могутности й сили. Таке саме враження залишила збірна деклямація: „Іван Підкова", що її виконало 10 молодих членів чит. з Бавоірівщини. Хори читальні зі Сухоставу і т-ва „Лут" з Яблонова заслугують на окреме вирізнення. Не звертаючи на дощ, обa хори не зломили дисципліни і в комплекті прибули до Копичинець, щоб разом з іншими скласти поклін генієві України. Під вправною рукою диригента д-ра Менцінського, голови читальні в Сухоставі, обa хори відспівали крім „Заповіту" три пісні і за їх добре виконання зібрали від публики голосні оплески. Вірно відтворювала дійсність інсценізація „Сонце заходить", у виконанні членів читальні зі Сухоставу. Орхестра т-ва „Боян" під управою п. Заврича відіграла увертуру „Донка" та вязанку українських пісень. Виконання обох точок було таке поспішне, що наглядно можна було побачити великі поступи орхестри під фаховою управою капельмайстра. Настроєвою була інсценізація „За байраком байрак", що її виконали члени читальні з Бавоірівщини. П. Гречка у ролі козака грав як справжній артист. Добре вивязався зі свого завдання і п. Я. Клим як рецитатор. Хор Т-ва „Боян" з Копичинець виступив з двома точками: „На городі коло броду" та „Розрита могила" і виконав їх по мистецьки, в чому заслуга диригентки п. І. Біланової, учит. Р. Ш. Хор мав теж гарну нагоду виявити свою силу і красу голосів та дав доказ, що його праця поступає вперед. Громадянство прийшло на концерт доволі численно, хоч погода перед концертом була дуже погана.

Роковини смерти Івана Франка, які припадають у цьому році у 20-ліття смерти Поета, відсвяткують читальні „Просвіти" Копичинеччини концертами та сходинами або академіями. В Копичинцях уладить концерт філія „Просвіти", що вже тепер починає підготовну працю.

БЕРЕЖАНИ.

Шевченкове свято в Бережанах. Дня 5. ц. м. відсвяткувало бережанське громадянство 75-ті роковини смерти Т. Шевченка прилюдним концертом у салі Українбанку. Програма концерту така: 1. Шевченко-Барвінський: „Заповіт" — міш. хор; 2. Святочне слово — проф. Глушанський; 3. Шевченко-Лисенко: „Бють пороги" — міш. хор з форт.; 4. Сгамбаті: „Цевйя" та Сіндінг: „Весн. шуми" — форт. сольо п. Стасюкової, 5. Алар: Конц. фантазія з „Фавста" — скрипкове сольо інж. Маркова; 6. Шевченко: „Кавказ" — рецитація п. Літинської; 7. Лисенко: „Туман хвилями" — міш. хор. Фортепіяновий дуетрій в руках п. Бачинської і Джулинської. Восьма точка з невідомих причин відпала. Концерт випав добре; глибоко обдумана промова надала цілому святові особливий настрій. Мішаний хор під управою п. д-ра Побігушки співав зовсім позрівно, хоч відчувалася недостача тенорів; деклямація віддана з повним зрозумінням і відчуттям; не менше влатне було скрипкове сольо управителя господарської школи. На домагання публики скрипак мусів грати ще надаток. Найкращою точкою була гра на фортепіяні п. Ірини Стасюкової. Насувається при цій нагоді кілька таких завваг: Чому ми не можемо раз здобутися на точність і даємо концерт з місячним опізненням? Чому в нас не отворять вже раз музичної школи, хоч маємо добрі кваліфіковані сили до науки на скрипках і на фортепіяні.

Д-р В. Л.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

TARAS SZEWCZENKO: POEZJE. W przekładach M. Bieńkowskiej, K. Dumańskiego, A. J. Gorzałczyńskiego, T. Hollendra, J. Iwaszkiewicza, Cz. Jastrzęba-Kozłowskiego, B. Łepkiego, J. Łobodowskiego, Wł. Słobodnika, L. Sowińskiego, K. Wierzyńskiego, Z. Wojnarowskiej, B. Zyranika. Pod redakcją Pawła Zajcewa. Ukraiński Instytut Naukowy, Warszawa, 1936, Str. 408. Treść: Przedmowa. Z „Kobzara" 1840 roku (6 поезій). — Z innych poezyj początkowego okresu (1837—1842) (6 поезій). — Trzy lata (1843—1845) (20 поезій). — Z cyklu „W kazamatach" (18. IV. — 30. V. 1847). (9 поезій). — Poezje z czasu niewoli (1843—1850) (45 поезій). — Po powrocie z zesłania (1857—1861) (22 поезії). — Paweł Zajcew: Komentarze i przypiski. — Paweł Zajcew: O polskich przekładach Szewczenki. — Bohdan Łepki i Paweł Zajcew: Uwagi bibliograficzne. — Spis przekładów poezyj T. Szewczenki. — Skorowidz I. — Skorowidz II. — 10 ілюстрацій.

ДЕРЕВОРИТИ. Вид. Українського Мистецького Гуртка „Спокій", Варшава 1936. Високо-мистецьке видання — 17 листків, формат вел. 4°. Всі відбитки з оригіналів. Ціна 3.50

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича:

Яворів:

12. 4. „Нім теща"; 13. 4. „Гори говорять"; 14. 4. „Дівча з Маслосоюзу"; 15. 4. „Інвалідя".

Великий Театр:

Неділя, 12. 4. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль в Савою", виступ І. Кульчицької і Войтіха Дзедушицького.

Понеділок, 13. 4. год. 3.30 попол. Аб. 14. „Ваш кореспондент повідомляє".

Понеділок, 13. 4. год. 8. веч. „Манон" опера.

Вівторок 14. 4. год. 8. веч. Аб. 12. „Баль в Савою", виступ І. Кульчицької і Войтіха Дзедушицького.

Середа 15. 4. год. 8. веч. „Кавалерія Рустікана" і „Паяци" опера.

Четвер, 16. 4. год. 8 веч. Аб. 14. „Ваш кореспондент повідомляє".

Пятниця, 17. 4. год. 8. веч. „Богема" оп.

Субота, 18. 4. год. 8. веч. Аб. 14. „Ваш кореспондент повідомляє".

Театр Ріжнородностей:

Неділя, 12. 4. год. 8 веч. Аб. 11. „Трафіка пані генералової".

Понеділок, 13. 4. г. 8. веч. Аб. 11. „Трафіка пані генералової".

Цирк Станевських — вул. Пелчинська.

Неділя, 12. квітня дві вистави: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 веч.

Понеділок 13. квітня, вівторок 14. квітня, середа, 15. квітня дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Четвер 16. квітня, Пятниця 17. квітня одна вистава: в год. 8.30 веч.

Субота 18. квітня, неділя 19. квітня дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Страшний двір" на осн. Монюшка.
АТЛЯНТИК: „Кенігсмарк".
ҐРАЖИНА: „Лише ти".
КАСІНО: „Баняті".
КОЛІСЕЙ: „Боротьба за хліб насущний", ревія: „Радіймо разом".
КОПЕРНИК: „Рожа" на осн. Жеромського.
МАРУСЕНЬКА: „Рожа" на осн. Жеромського.
МІРАЖ: „Агасвер" із Конр. Файдтом.
МУЗА: „Дім ч. 56".
ПАН: „Мельодія великого міста".
ПАЛЯС: „Дай нам цю ніч" (з Іваном Кепурою).
РАЙ: „Любовні маневри".
СВІТ: „Гапсодія Балтику".
СТИЛЕВЕ: „Бурлаки з над Волги" ревія.
ТОН: „Борюся за життя" Павло Муні.
УТІХА: „Напад на Конго".
ХИМЕРА: „Веселе шаління" комедія.

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Югославія.

Львівське радіо.

Субота, 11. квітня 1936.

6.30 Раннішня авдиція, 6.50, 7.20 Музика з гр. пл., 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Російська симфонія з гр. пл., 13.15 Релігійна музика з гр. пл., 14.30 Легка музика, орх., 15.30 Театр Уяви: Великодня леґенда торунських дзвонів — для ст. дітей, 16.00 „Медитації еп. Адемара" з пов. Софії Коссак „Хрестоносці", 16.15 Рел. твори, хор (гр. пл.), 16.55 Сільва рерум, 17.00 Про славного мореплавця Мерославського, 17.15 Новини з гр. пл., 17.50 Великодні барвінки, 19.00 „Ресурекція" муз.-поет. сюїта до слів Конопніцької Каспровича, Зеґадловича, Реймонта й ін. (з участю драм. артистів, співаків, орх.), 19.30 У святочному настрою — гр. пл., 20.15 Гендель: Псальма на хори, солісти і орг. 20.45 Гутірка великодних дзвонів, муз. авд., 21.00 Свято Воскресення, авд., 21.20 Форт. рсіталь, 21.50 Симф. концерт, 23.45 Легка музика з гр. пл.

Неділя, 12. квітня 1936.

9.00 Раннішня авдиція, 10.05 Богослуження, опісля музика з гр. пл. 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Бажання радіослухачам — гутірка Веселої 4-ки, 12.20 Словно-муз. авд., 13.05 Твориві тактів музики, 14.00 Концерт бажань, 16.00 Веселий день у господарстві, сільська авд., 16.30 Нар. музика, 16.16 Для дітей: „Великдень" із муз. і пісоньками, 16.30 Танкова музика, 17.30 „Мішанка для канарків" весела муз. авд. 18.00 Концерт Данового хору, 18.30 Театр Уяви: „Свячене в кн. Радивила Серотки" на осн. Юл. Словацького, 19.10 Спортові вістки, 19.15 Славні вальси з гр. пл., 20.00 Концерт солістів, 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 21.00 Хвилина Людомира Ружицького з гр. пл., 21.15 На веселій льв. хвилі, 22.00 „З весною, коли цвітуть фіялки" концерт орх.

Понеділок, 13. квітня 1936.

9.00 Раннішня авдиція, 10.00 Богослуження з Успенської церкви у Львові, 11.30 Дж. Пучіні з гр. пл., 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Чи опера пережилась? — театр. всячина, 12.15 При святочному столі, веселий муз. поранок (муз. спів); у перерві ок. 13.00 год. „Індичка з каштанами" скеч Арк. Аверченка, 13.35 „Смиґус у Беняміновій" фейл. Славой-Складковського, 14.15 Концерт із гр. пл. нар. пісень згармонізованих С. Людкевичем, Н. Нижанковським і ін., 15.00 Авд. з Вильна: „Лалинники", 15.25 Муз. авд.: Смиґус-динґус, 15.45 Гутірка, 16.00 Форт. рсіталь, 16.30 Як це давніше бувало (ревія баб і мазурків) авд. для дітей, 17.00 Француська й італ. вес. пісонька з гр. пл., 18.00 „Сюда-баба" авд. з вокальною ілюстр. 18.20 Реклям. концерт, 18.35 Пісоньки Данового хору з гр. пл., 19.00 Сільва рерум, 19.05 Спортові вістки, 19.10 Сальон. музика, 19.45 Подорожуймо: „Севіля без боротьби биків", 20.15 Сп. рсіталь Еви Бандровської в супр. форт., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 „Ведро вес. мельодій" (орх. спів). 21.55. 21.56 Спортові вістки, 22.15 Муз. авдиція на мотивах Люблинщини, 22.30 Танкова музика з гр. пл.

Вівторок, 14. квітня 1936.

7.30 7.40 Раннішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Польська опера з гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 З ринку праці, 13.20 „В Еспанії" з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика, орх., 16.10 Скринька ПКО, 16.25 Співочий рсіталь Ст. Зіміча в супр. форт. 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Відчит: Гонівельні балачки, 17.15 Концерт данської музики, 18.00 Куток мови, 18.10 Арії та пісні Моцарта у вик. Сесилії Велжиновської, 18.30 Техн. скринька, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Сп. рсіталь Сес. Отто в супр. форт., 19.10 Львівський актуальний фейлетон, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 20.00 Ліквідація картотеки, 20.10 Симф. концерт, 20.30 Гротескова музика з гр. пл., 22.45 Літературні хвилини, 23.05 Танк. музика з гр. плят.

Середа, 15. квітня 1936.

6.30, 7.40 Раннішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для школи, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Плекання шкіри на весну, 12.30 Вальс із „Вальдтайфля", орх., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Легкі пісоньки з гр. пл., 16.00 „Гутірка Майстерклепки з Лінигливою" для дітей, 16.20 Фолькльорист. авдиція, 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Дискутуймо: Чи конче мусимо утрудновати собі життя?, 17.20 Джез на два фортепіяни, 17.50 Книжка та знання, 18.00 Смичк. квартет Ц-дур Моцарта, 18.30 Завдання теперішнього театру, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 Недужі уста й організм, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.45 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Вок.-муз. авдиція, 20.25 Сучасна оперетка з гр. пл., 20.45 Вечірній денник, 21.00 Авд.: Творчість Фр. Шопена (муз., спів), 21.40 Літер. нарис: Письменникові труднощі, 21.55 Актуальна гутірка, 22.05 Ловецькі сиґнали на дворі кор. Августа ІІ., 22.20 Танкова музика, орх., Закінчення авдиції.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 9-го квітня н. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокове включно з опакуванням	2.75 зол.
1 кг. масла десерового бочкового і ексиортового включно з опакуванням	2·80 „
1 л. молока	0·17 „
1 к. яєць	2.40—2.45 „

Тенденція на масло і на яйця сильна, на молоко звишкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 5. IV. н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвір'я птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки мол. товсті без остріг 1. кл. 1.05 зол.
Курки товсті з остогами 1. кл. 0.95 „

Приймає кури, ... ки в необмеженій кількости.

Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

НАУКА

„...СТЕМП", Зіморовича 3, конц. школа — відділи: кравецтво, білля, корсетництво — приймає вписи. Виконує корсети і ін. індивідуально. Марія Ганусевич. 1803 4-5

З ФРАНЦУСЬКОГО до іспиту WSHZ приготовляє рутинована вчителька. Пекарська 1 ц, мезанін. 1877

КУПНО - ПРОДАЖА

БУДІВЕЛЬНІ ПЛОЩІ по 200 сяжнів у Львові на Богданівці біля останнього перестанку 8-ки при кооп. „Зоря" до продажі. Зголошення: Юрій Чайковський, пл. Вільсона 9/7 м. (проти головного двірця). 5—5

ПРОМИСЛОВИЙ ОБЄКТ, близько трамваю, 360 кв. с., мешкальний дім (адміністраційний) 5 убікацій, мурований; фабричний будинок, пруський мур, 141 кв. м. забудовання; деревляний магазин, 104 кв. м. забудовання; електричний кабель до моторів, евентуально пара, телефон, на догідних умовинах продам. Інж. Дурбак, Львів, Потоцького 47, тел. 112-84. 1840 3-3

МЕШКАННЯ

ВИНАЙМУ від 1. V. соняшний, умебльований покій, вхід з клітки сходової, двом студентам або панові на становищі. — Мацькевичева, Лісна 17, 1. п. 1941 2—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

СУБТЕЛЬНА, пристійна, становище, шукає товариша життя вік 35—40, непересічного духово, незалежного матеріяльно. „Діло" для „Поступової 33". 1938 2-2

РІЖНІ

КАРНІШІ нормальної величини зол. 2,95 виконує ШПІННЕР. ПЕКАРСЬКА 8. 1759 10—11

ЯКЩО тобі знищиться капелюх дай відновити за 1 зол. до „КАПЕЛЛЬО" Кентшинського 18. 1078 11-?

МАШИНИ до писання фабричні нові від зол. 360, ужиті з українськими і польськими черенками від 100 зол. Михальський Львів, Фредри сім. 1742 5—5

МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ наймодніші по найнижчих цінах продає „Познанська Швальня", Львів, Казимирівська 21. 1778 4—6

КОСМЕТИЧНИЙ КАБІНЕТ „Kéva" виконує всілякі заходи, манікір 30 сот. Площа Марійська 8, (дім Шпрехера), мезанін ліворуч, тел. 116-53. 1866 2—2

ПАРАСОЛЬКИ найновіші найдешевше тільки Вирібня парасолів КОРКЕС, Львів, Казимирівська 4, І. пов. 1721 5—5

ВІЗКИ дитячі найновіших типів поручає фірма Кік, Жовківська 17, ріг Божничої. Приймає всілякі реперації та відновлює. 1629 6—6

РОЛЬКИ крепові — БІБУЛКИ на серветки або готові, ЗУБОЧИСТКИ та всілякі КАНЦЕЛЯРІЙНЕ ПРИЛАДДЯ поручає найдешевше фірма „ОКАЗІЄ ПАПЕРНІЧЕ" Львів, Казимирівська 33, тел. 246-31. 1690 5—5

ПОВІДОМЛЯЮ, що привезла я з Відня моделі проходових і купелевих костюмів та джемперки. Трикотарня, Сикстуська 31, Купферберґова. 1779 3—6

ГОСТРЕННЯ НОЖІВ, ножичок, бритв та никлювання і мідювання, направу всіляких предметів, полагоджує фахово і дешево ГЕНРИК ПРОКОПЕК, Пілсудського 12, вхід з вул. Лозінського. 1796 3—4

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 1611 13-66

УВАГА! Християнська жіноча конфекція поручає плащі від 35 зол. Львів, Ринок 26, Ендерс. 797 7—15

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, продаж, наем, купно, оказії, МАРЕЦЬКИЙ, Львів, Баторія 7. 1730 11-13

ПЛАЩИКИ, суконки, убранка, шапочки, білля „Спорт", площа Галицька. 1811 7-10

ПЕЧАТКИ кавчукові, металеві, всілякі гравюри найдешевше, бо в подвірю, Сикстуська 16. 1903 2—11

КООПЕРАТИВНА ФАБРИКА „КОМЕТА" У ЛЬВОВІ НА ЗНЕСІННІ, вул. Словацького 1, виробляє і продає ріжного роду полотна льняні і бавовняні та сукна-саморобні. Для своїх виробів купує сільську ...опку льняну пряжу і конопляну пряжу — найрадше праву. Підтримуйте наш рідний промисл! 1878

ПАНОВЕ ВОЛІЮТЬ наші знамениті мужеські оксфордові сорочки 4.50, популінові 4.95, з сирого шовку 5.75, Модні мужеські піжами 9.80, прегарні жіночі піжами 12.50. Фабрика Білля „АСТРА", Львів, ул. СИКСТУСЬКА 2. 1836 1—2

ВІЗКИ дитячі, нові і вживані, поручає Вирібня візків, Пасаж Міколяша. 1781 1—2

М. ВАРЦАБА, паркетярський майстер, — Львів-Клепарів, вул. Креховецького ч. 13. Тел. 205-29. поручається П. Т. власникам домів, як також усім П. Т. Адміністраціям. 1925

АДРЕСИ вільних мешкань та вільних посад здобудете в читальні часописів „Оаза", Львів, Рутовського 22. 1963

МОТОЦИКЛІ, ровери, всілякі частини до них поручає найдешевше „Автоспорт", Львів, Словацького. 1904 2—30

ОБРУЧКИ шастя, столові накриття срібні, альпакові, годинники та всіляку біжутерію поручає найдешевше Вандер, Шайнохи 1. 1872 3—3

НОВОВІДЧИНЕНА шклярська робітня виконує всілякі ШКЛЯРСЬКІ роботи. Замарстинівська 47. 1850 5—5

ОГОЛОШЕННЯ.

Д-р Ігнатій Левенгек
в недугах міхура і сечового органу
ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4, Тел. 248-11.
1565 8—10

MICHELIN
НОВІ ОПОНИ
проти ховзання
„СТОП"
ВІТОЛЬД ТРАНДА
Львів. ул. Академічна 7.

Найдешевша ВИРІБНЯ СІТОК до огорожі
„СЯТКОДРУТ"
Львів, Замарстинівська 33.
1749 3-5

Пересторога.

По Львові грасують ріжні типи, що навідують до рідні прибитої горем при утраті когось зі своїх найближчих і домагаються заплати за якусь буцімто зроблену прислугу при похоронах.

Звертаємо увагу, що всякі чинности звязані з похоронами, входять в обсяг похоронного рахунку і таких людців треба віддати негайно в руки поліції.

Ця шайка опришків крутиться також під шпиталем та втягає силою наших селян до чужих заведень і вимушує від них ріжні, нічим неоправдані гроші кошти.

Заінтересовані повинні звертатись виключно до „Харісу", де дістануть докладні інформації і совісне виконання своїх поручень.

Похоронне заведення „Х А Р І С",
1841 Львів, ул. Коринктів 3, ч.тел. 214-64
1—3 коло церкви Преображенської.

Роман Горголевський
ЛЬВІВ
давніше АНТІН ГАЛЬСЬКИЙ
вул. Собіського 3. Телефон 239-70.
поручає в найбільшім виборі, по найнижчих цінах:

ПОСУДУ кухонну емальовану, алюмінієву і залізну.
НАКРИТТЯ столове альпакове, сталеві і ножівничі вироби та всілякі артикули з цієї ділянки. 1670

Від 10 зол. місячно
обува для цілої родини
разом з реперацією в першорядній фірмі **„Ар-Ка"** Львів Зіморовича 17

ОДИНОКА ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ
сіток до огорожі і сіток до ліжок та всілякі шлюсарські роботи
М. ВЕНЦЕК, Полтвяна 24 (тел. 215-10)
1702 8-10

Сальон мужеського кравецтва
М. Горбачинський і Син
ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА 3, І. ПОВ
Тел. 215-91
пригадує П. Т. Клієнтам, що вже настав сезон. На складі найбільший вибір матеріялів. Ціни приступні. Услуга як завсіди.
1789 5—5

НА СВЯТА!
НАЙЛІПШІ МЕДИ постачає філія тернопільської медоситні
„ПОДОЛІЯ" ЛЬВІВ, КОСТЕЛЬНА 8
побіч площі Стрілецької.
На складі також НАЙЛІПШІ В И Н А.
1818 Тел. 287-59. 5—5

ДІМ ДИТЯЧОЇ КОНФЕКЦІЇ
„Рай Дитини"
І. ГІСС
ЛЬВІВ, вул. Рутовського ч. 1.
Поручає дитячі вбрання, плащики для хлопців і дівчат. — Ціни низькі конкуренційні

УВАГА!
Поручаємо найдешевший і найліпше засоблений СКЛАД ШКІР під фірмою
МЕЛЛЕР і РОЗЕНБЕРГ
ЛЬВІВ, УЛ. ЖОВКІВСЬКА Ч. 14
(Вхід від Старого Ринку). 1880

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Бюро Бухальтерійно-Ревізійне Станислава Грушецького

б. бухгальтера Палати Скарбової у Львові
вул. Ягайлонська 15 м. 5. Тел. 286-90
закладає і провадить торговельні книги, споряджає біланси або дає вказівки при складанні білянсів. Приймає надзір над книговодством усяких Бухальтерійно Податковим порадней.

Хемічна вирібня „МОТА“

Львів, вул. Зерницького 38, ч. тел. 268-56.

виробляє:
всесторонній порошок, що знамените
„МОТА“ миє, відвонює, дезінфекує
все молочарське приладдя та всяку господарську посуду. — Генеральне заступництво на всі молочарські круги Сх. Галичини і Волині перебрав
„Маслосоюз“ Львів, Б. Глowацького 23

„ЦЕНТРОКОЛЬ“

гуртівня їстивних олїів і кольоніяльних товарів. С-ка з обм. відп.
Львів, ул. Корнияктів 3, тел. 288-94.
Їстивні олії першорядної якости.
Гуртова продажа. 1879

ГАР поручає гребені і дзеркала всякої величини та погруддя Т. Шевченка і Франка.
ЛЬВІВ, ПОТОЦЬКОГО 58 а.
1882 2—

Дешево! Сітки до огорожі І. КОНРАД
ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 22. 4-5
палата Бесядецьких.

Б. і М. Малєрман
гуртівня овоч в кольоніяльн. товар в
Львів, Казимира Великого 4
Тел. 206-86. 1899

Всякі шлюсарські роботи будівельні і механічні виконує солідно, скоро і дешево шлюсарська робітня
СЕМЕН КОЗАК
ЛЬВІВ, СКАРБКІВСЬКА ч. 32 і ВІРМЕНСЬКА 29.

ОСНОВАНИЙ В 1867 РОЦІ
Акційний Банк Гіпотечний
У ЛЬВОВІ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 15.
ВІДДІЛИ: Краків, Станиславів, Тернопіль, Чернівці.
ПЕРЕВОДИТЬ всілякі банкові трансакції;
ПРИЙМАЄ ВКЛАДИ на біжучі рахунки і ощадностеві книжечки;
ПЕРЕХОВУЄ вартісні папери і винаймає сховища (сейфи);
КУПНО І ПРОДАЖА валют, девіз і вартісних паперів.
ДАЄ ПОЗИЧКИ під застав дорогоцінностей і вартісних паперів.

АНГЛІЙСЬКІ МОТОЦИКЛІ **B.S.A.**
найновіші моделі
ВІТОЛЬД ТРАНДА
Львів, Академічна 7.

Найдешевше джерело закупу! Новости для пань і дітей!
Плащики і суконки, гардероба і біля для дітей. Панчохи і рукавички. Вибагливе біля для пань. Блюзки і светери. Реформи і комбінації. Плащі і купелеві строї. Спеціяльність „Тетра“ виправи для немовлят. Гарнітури до хресту. Фірма
„ТРИКОТАЖІ“
Львів, пл. Капітульна ч. 3.
1934 (напроти катедри). 2—3

„МІ-КА“
САЛЬОН МОД вул. Пекарська ч. 1 а.
виконує: найновіші моделі капелюхів, водічкові вироби, рукавички, квіти. 1914 1-3

ВЛАСНИЙ ВИРІБ
КОВДЕР І МАТРАЦІВ
ПОСТЕЛЕВЕ БІЛЛЯ.
Великий виріб
ЗАЛІЗНИХ І МЕТАЛ. ЛІЖОК
Маріян Млєко, Коральницька 6
1817 5-10

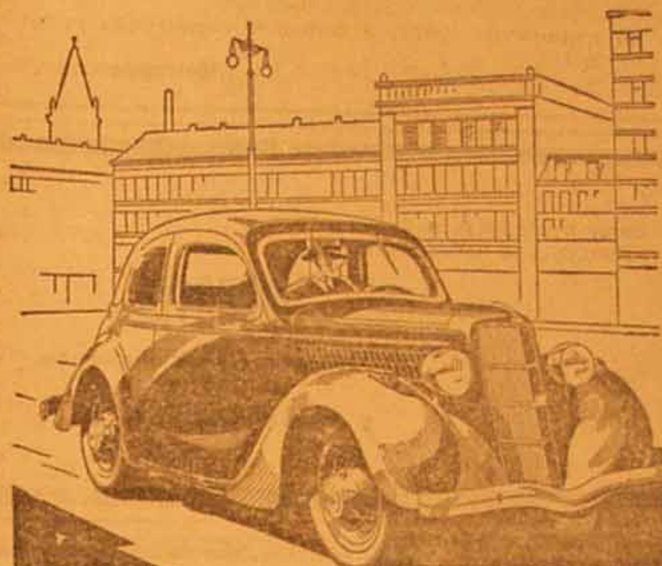

Працюй, Богатись, Збирай,

а ощадности складай в Повшехнім банку Зайонзковім на іменні вкладові книжечки або на показчика, що забезпечує безоглядну тайну вкладу. Вклади платні на кожне домагання або за виповідженням у централі і відділах. Опроцентування від 5½ до 6½% річно.

POWSZECHNY BANK ZWIĄZKOWY W POLSCE S. A.
Львів, Варшава, Бельсько, Цешин, Дрогобич, Гдиня, Краків, Перемишль, Станиславів, Тарнів. 34/107 1-6

Вже надійшли нові моделі на рік 1936
„FORD“ Junior de Luxe 32 KM

значно улішені під оглядом вигоди, краси і технічної справности **в обниженій ціні.** Лімузини з двома і чотирома дверми.
Запасові частини — Репараційні варстати.
Ближчі інформації і покази у фірмі **„БЕКАТЕ“** Ска з. о. п.
ПРЕДСТАВНИЦТВО
„FORD-MOTOR-COMPANY“ A/S
ЛЬВІВ, УЛ. ЗИБЛИКЕВИЧА 13. ТЕЛ. 295-01

Ford SALG & SERVICE

Геліотерм Львів, Академічна 7 (ГМАХ ШПРЕХЕРА) Тел. 290-00
Фабричний склад лікарських інструментів, меблів, рентґен вських і електро-медичних 1909 1-3
Низькі ціни! Догідні умовини платности! Кошториси та фахова порада безплатно!

Друге оголошення.

XXII. Звичайні Загальні Збори Акціонарів Земельного Банку Гіпотечного

Спілки Акційної у Львові,
відбудуться в пятницю, дня 24. квітня 1936 в льокалі Банку у Львові при вул. Словацького 14/1, год. 12-та.

Порядок нарад:

1) Отворення і вибір предсідника Загальних Зборів.
2) Звіт Надзірної Ради з діяльности й стану Банку, затвердження білянсу, як також рахунку страт і зисків за р. 1935 та уділення абсолюторії Дирекції і Надзірній Раді Банку.
3) Розділ зиску.
4) Вибір 7 членів Надзірної Ради на місце тих, що уступають.
5) Внесення згідно з § 67 статуту.

До участи в Загальних Зборах є управнені ті акціонарі, які згідно з § 60 статуту найпізніше 7 днів перед Загальними Зборами зложать в касі Банку свої акції, або посвідки передбачені законом. Управнені до участи в Загальних Зборах дістануть легітимації.

Акціонарі, які заступають принаймене 1/10 частину акційного капіталу, можуть не пізніше як 14 день перед Загальними Зборами зголосити додаткові справи до порядку нарад.

ДИРЕКЦІЯ
Земельного Банку Гіпотечного
Спілки Акційної у Львові.

Земельний Банк Гіпотечний
Акційна Спілка
Централя: Львів, вул. Словацького ч. 14.
Філія: Станиславів, вул. Собіського ч. 11.

Телефон ч. 203-82, 252-92.
Конто в ПКО. (Варшава) ч. 149.000.
Конто в ПКО. (Львів) ч. 500.170.
Адреса телеграфічна: Землебанк — Львів.
Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.

Акційний капітал зол. 5-000.000. — Власна камениця.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинности,
ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях у краю і на чужині.
ПРИЙМАЄ І ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих і золотих в золоті та долярн на біжучий рахунок.
КУПУЄ І ПРОДАЄ цінні папери, девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах.
ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницю до всіх місцевостей світа.

У ВСІХ КРАЯХ ЕВРОПИ Й АМЕРИКИ ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ.

Ґрафіка
МАРКО ЗАЙДЕ
Львів, св. Михайла 8.
Телефон ч.: 219-03 і 220-47.

Інвентар для друкарень: як машини друкарські і для переплетні, черенки, регали та інше друкарське приладдя. — Одинока у Східній Галичині фабрика друкарських фарб, чорних і кольорових.
Власна вирібня вальцевої маси і пневматична відливня вальців.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.